Civilek Új Alapon

A koalíció által kezdeményezett közösségi gyűlés és online platform javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására

2026. november 6.

Tartalom

Vezetői összefoglaló 3

1. A Civilek Új Alapon koalíció által kezdeményezett közösség gyűlés és online platform javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására 7

1.1 Háttér 7

1.2 A felmérés 7

1.3 A közösségi gyűlés 8

1.4 Az online platform 9

2 A közösségi gyűlés javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására 10

2.1 Az Alap célja. Küldetés, vízió, misszió. Rövid-, közép- és hosszútávú célok. Mérőszámok, hatásmérés. 11

2.2 Az alap szervezeti felépítése. Szervezeti forma és struktúra, amely biztosítja az alap szakmaiságát és függetlenségét. 14

2.3 Partnerség és megújulás. Új brand, név, szektorok közötti bizalomépítés 17

2.4 Hatásmérés, monitorozás, visszajelzés 19

2.5 Kik pályázhatnak? 20

2.6 Az alap forrása 22

2.7 Átláthatóság 23

2.8 A pályázati rendszert érintő stratégiai és tartalmi kérdések 26

3 Az online platform javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására 28

3.1 Háttér 28

3.2 Az online platform 28

3.3 A résztvevők bevonása 29

3.4 A döntéshozatali folyamat 29

3.5 Témák és javaslatok 29

4 Mellékletek 34

4.1 1.sz. melléklet: A közösségi gyűlés szakértői, facilitátorai 34

4.2 2. sz. melléklet: A közösségi gyűlésen résztvevő szervezetek listája 35

4.3 3. sz. melléklet: Az online platform döntéshozatali szakaszai, a beérkezett javaslatok és hozzászólások részletes bemutatása 37

Vezetői összefoglaló

A Civilek Új Alapon koalíció által kezdeményezett közösségi gyűlés és online platform javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására

Háttér

A Civilek Új Alapon (CÚA) koalíció 2025-ben indított kezdeményezésének célja egy olyan központi állami civil Alap koncepciójának kidolgozása, amely átlátható, szakmailag megalapozott, a civil szervezetek számára hiteles, és széleskörűen elfogadott. A kezdeményezés nem csupán a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) működésének megújítására irányul, hanem arra is, hogy a változtatások a civil szektor szereplőinek részvételével, tapasztalataik és szükségleteik figyelembevételével szülessenek meg.

A folyamat első fázisában a fellelhető szakirodalmi elemzések áttekintése után a koalíció 2026 februárjában országos online kérdőíves felmérést indított, hogy felmérje a civil szervezetek tapasztalatait és véleményét a NEA működéséről. A kérdőívet összesen 665 civil szervezet töltötte ki. A koalíció és partner szervezeteik a kérdőíves felméréssel párhuzamosan 7 regionális fórumot is szerveztek civil szervezetek számára. A kérdőíves felmérés, a fórumok mellett a koalíció szakértői interjúkat is készített olyan személyekkel, akik korábban különböző szerepkörökben közvetlen tapasztalatot szereztek a NEA működéséről.[1]

A kérdőíves felmérésre válaszadók nagy száma, és a fórumokon résztvevők szervezeti sokszínűsége miatt az eredmények hasznos jelzéseket adtak a magyarországi civil szervezetek NEA-val kapcsolatos tapasztalatairól és véleményéről. A kérdőíves felmérésből és a fórumokon elhangzott véleményekből egyértelműen kirajzolódott, hogy a civil szervezetek elsősorban a NEA működésének átláthatóságát, a civil szükségletek figyelembevételének hiányát, valamint a politikai befolyást látják problémásnak, ugyanakkor a NEA vagy egy hasonló állami alap létét szükségesnek látják, és elégedettek a NEA által használt támogatási formákkal, de a civil szervezetek tulajdonságaihoz, adottságaihoz, szükségleteihez igazításukat szükségesnek látják. A felmérés alapján a szervezetek átlátható, politikai befolyástól mentes, szakmai alapon, biztos forrásból működő állami alapot szeretnének, amelyhez civil szervezetek (egyesületek és alapítványok) fordulhatnak, amely működési és programtámogatásokat is nyújt, amelynek működése egyszerű, amely a támogatási formák és célok kialakításakor figyelembe veszi a civil szervezetek szükségleteit és amely a jelenleginél bővebb, kiszámíthatóbb, tervezhetőbb finanszírozást biztosít.

[1] A felmérés teljes anyaga megtalálható a Civilek Új Alapon koalíció honlapján. https://www.ujalapon.hu/letoltes/

A koalíció a közösségi gyűlést, mint részvételi eszközt választotta arra, hogy a fenti felmérés eredményeit is felhasználva a folyamatot lezárja, és megszülessenek azok a javaslatok, melyek megvalósítását célozza majd a következő, érdekérvényesítési fázis. A koalíció azért döntött a közösségi gyűlés megszervezése mellett, mert ez a részvételi módszer megfelel az eredeti célkitűzésnek, hogy a megszülető javaslatok a magyarországi civil szektor sokrétű tapasztalataira, szükségleteire és szempontjaira épüljenek. Ennek megfelelően a koalíció a közösségi gyűlésre jelentkező 204 civil szervezet közül 50 résztvevőt választott ki úgy, hogy a résztvevők (szervezeti méret, földrajzi hely stb.) alapján a szektor egészét képezték le. A KGY munkájában végül 38 civil szervezet vett részt, ami az egész folyamatot az egyik legreprezentatívabbá és legsokszínűbbé tette a magyar civil szektor 1989 utáni történetében.

A közösségi gyűlés felvetett olyan fontos témákat is, amelyeket idő hiányában már nem tudott tárgyalni. A koalíció úgy döntött, hogy ezekkel a témákkal is érdemben foglalkozik. Megbeszélésükre olyan online platformot indított, amely azok számára adott részvételi lehetőséget, akik jelentkeztek, de végül nem kerültek be a gyűlés résztvevői közé, illetve azoknak is, akik így akartak szakmailag hozzájárulni a központi civil alap új koncepciójának kidolgozásához. A Common nevű platformon teljes körű döntéshozatali folyamatot vitt végig a koalíció, és a folyamat minden szakaszában lehetővé tette az új résztvevők bekapcsolódását. A résztvevők jellemzően civil szakértők vagy nagyobb, hálózati funkcióval is működő civil szervezeti képviselők voltak.

Javaslatok

A közösségi gyűlés markáns **víziót, jövőképet** fogalmazott meg az Alap számára, mely távlati keretet ad a megfogalmazott javaslatokhoz. A jövőkép olyan erős és egymásért felelősséget vállaló társadalmat vizionál, mely tisztában van azzal, hogy a civil szektor szolgáltatásai társadalmi értéket teremtenek, erősítik a társadalom ellenállóképességét, az együttérzést, és elősegítik a társadalmi jólét megteremtését. Ehhez kapcsolódóan az Alap küldetése, feladata nemcsak a források biztosítása, de a civil szervezetek szakmai fejlesztése, a számukra nyújtott szolgáltatások biztosítása, és a meglévő civil tudások megosztásának segítése is. Mindezekhez rövid, közép és hosszú távú célokat fogalmazott meg a közösségi gyűlés az Alap számára, valamint javasolta az Alap működésének, eredményeinek folyamatos, többszempontú, rendszeres mérését is.

Az Alap szervezeti és döntéshozatali rendszerének átalakításához kapcsolódó javaslatok szerint az Alapnak olyan önálló szervezetként kell működnie, melyben elkülönül egymástól a stratégiai döntéshozatal, az operatív irányítás és a pályázatok bírálatának szintje. A stratégiai döntéshozó testületben kétharmados civil többség érvényesülését javasolták a résztvevők, az állami szereplők egyharmados jelenléte mellett. A civil tagok kiválasztásának előre meghatározott minimumkövetelmények, átlátható előszűrés és sorsolás alapján kell történnie, biztosítva a különböző méretű

szervezetek tapasztalatainak megjelenését. A mandátumok időbeni korlátozását, a tagok időszakonkénti cserélődését javasolta a közösségi gyűlés, valamint azt, hogy a minisztériumok ne írhassák felül az Alap döntéseit, a szervezet működését pedig független civil kontroll mechanizmus is ellenőrizze. Az Alap szervezeti felépítése kapcsán a résztvevők regionális működést javasoltak, mely lehetővé teszi a helyi igények feltárását, és a támogatott projektek nyomon követését, de lehetőséget teremt helyben elérhető információk, képzések és más támogatások biztosítására is. Működéséhez kapcsolódnia kell a Civil Regionális Központoknak. A pályázati döntések meghozatalára a közösségi gyűlés olyan független bírálati rendszert javasol, ahol a pályázatokat két, egymástól függetlenül értékelő bírálja, anonimizált bírálati folyamatban. Az összeférhetetlenség kérdésében szigorú szabályozást javasoltak a résztvevők: a döntéshozók és a bírálók saját szervezetei megbízatásuk idején ne részesülhessenek az Alap támogatásából.

A közösségi gyűlés **új elnevezést, arculatot,** profilt javasol az Alap számára. Az új névvel, logóval rendelkező Alapnak olyan közvetlen, nyitott, támogató és professzionális, autonóm intézménnyé kell válnia, mely identitásában civil, a civilek felé lojális, és amely kiépíti a kétirányú kapcsolatot és visszajelzési rendszert a civil szervezetek és az Alap döntéshozói között. Közérthetően, aktívan kommunikál a társadalom, a civilek, és a lehetséges partnerek felé, bemutatja a civileket, a civil ügyeket a társadalom számára, miként azt is, milyen eredményeket ért el az Alap.

A támogatott projektek monitorozásának, ellenőrzésének meghatározó elve a javaslat szerint a bizalom és a támogató jelleg kell, hogy legyen. A résztvevők a kisebb, 1–3 millió forintos támogatások esetében szúrópróbaszerű ellenőrzést, bizonyos összeghatár felett kötelező ellenőrzést, valamint minden pályázó számára egységes és egyszerűen teljesíthető beszámolási követelményeket javasolnak. A monitorozásnak nem kizárólag az elszámolásra, hanem a szakmai fejlődésre és a tapasztalatokból való tanulásra is irányulnia kell. A javaslat szerint az Alapnak a nyertes és nem nyertes pályázók számára minden esetben érdemi, szakmailag indokolt visszajelzést kell biztosítania.

A támogatotti kör meghatározásánál a közösségi gyűlés az érdekképviseleti, közösségfejlesztő és szolgáltató tevékenységet végző civil szervezetek támogatását javasolja. Alapvetően minimum elvárásként azt javasolta a közösségi gyűlés, hogy a pályázó szervezetek legalább két éve bejegyzettek legyenek, de kellenek olyan pályázati lehetőségek is, amelyek az induló, kétévesnél fiatalabb szervezeteket támogatják. A résztvevők javaslata, hogy maradjon meg a pályázati jogosultsághoz kapcsolódó felső bevételi küszöb, de az legyen infláció- és adókövető. A javaslat szerint az állami közszolgáltatási szerződéssel vagy normatív finanszírozással rendelkező, közfeladatot ellátó szervezetek elsősorban az illetékes szakminisztériumtól kapjanak forrást, kivételt csak a kifejezetten fejlesztési célra igényelt támogatások jelentsenek. A közösségi gyűlés javaslata szerint az egyházi alapítású és egyházi fenntartású szervezetek támogatásával kapcsolatban egyértelmű szabályokat kell kialakítani. A cél elsősorban a duplikált vagy többszörös

támogatások elkerülése. Bár a résztvevők nagy része támogatta magyar állami forrásokból történő, átlátható támogatásukat, nem alakult ki egységes álláspont arról, támogassa-e az Alap a határon túli szervezeteket.

A közösségi gyűlés javaslata az **Alap finanszírozására** az, hogy az Alap fő forrását a fel nem ajánlott személyi jövedelemadó egy százalékok jelentsék, kiegészítve az Alap javára történő közvetlen adózói felajánlás lehetőségével. A javaslat szerint a finanszírozás kiszámíthatóságát törvényben rögzített, inflációkövető állami minimum garancia kell, hogy biztosítsa. A közösségi gyűlésen más potenciális finanszírozási lehetőségek is felmerültek, részben további kidolgozást igénylő javaslatként, részben egyéb, jövőbeni lehetőségként.

A közösségi gyűlés valamennyi témában kiemelt jelentőséget tulajdonított az **átláthatóságnak**. Ez nemcsak a források elosztására, hanem a pályázati feltételekre, az értékelési szempontokra, a döntések indoklására, a támogatások felhasználására és az elért eredményekre is kiterjed. A javaslat szerint alapvető eszköz ehhez a könnyen áttekinthető és naprakész honlap, amelyen nyilvánosan elérhetők az Alap működésére és gazdálkodására vonatkozó információk, valamint a forrásokat, kedvezményezetteket és a támogatások felhasználását bemutató kereshető adatbázis és az Alap működéséről, eredményeiről szóló éves beszámoló.

Az online platform legtöbb szavazatot kapott javaslatai összhangban állnak a közösségi gyűlés javaslataival, de új, konkrét javaslatok is születtek. A legtöbb szavazatot **a decentralizált döntéshozatali rendszer** javaslat kapta, amely a szubszidiaritás és önrendelkezés elvét, a forrás regionális szinten való elosztását hangsúlyozza. A második legtöbb szavazatot kapó javaslat **a többéves működési támogatás** bevezetéséről szólt, a harmadik pedig 2 új pályázati kategória felvetése, a **hálózati működés támogatása** és az **innovációs és kísérleti pályázati kategória.** A **pályázatok teljes nyilvánossága** javaslat ugyanannyi szavazatot kapott, eszerint a mind a pályázatokat, mind a beszámolókat kereshető módon, teljeskörűen nyilvánosságra kell hozni.

A fentiek alapján a közösségi gyűlés és az online platformon javaslatot tévő résztvevő szervezetek olyan Alap létrehozására tettek javaslatot, mely erős társadalmi vízióval, küldetéssel, új arculattal, névvel rendelkező önálló, civil identitású szervezet, mely nemcsak forrásokat biztosít, de feladata a civil szervezetek szakmai fejlesztése, a számukra nyújtott szolgáltatások biztosítása is. Regionálisan, decentralizált döntéshozatali rendszerrel működik, amelyben elkülönül egymástól a civil többséggel rendelkező stratégiai döntéshozó szerv, az operatív irányítás és a pályázatok bírálatának szintje. Olyan Alap, amely érdekképviseleti, közösségfejlesztő és szolgáltató tevékenységet végző civil szervezeteket támogat, több éves működési támogatásokat is nyújt, támogatja a hálózati működést és az innovációt, a támogatott szervezetekkel való kapcsolatának meghatározó elve a bizalom és a támogató jelleg. Fő forrását a fel nem ajánlott személyi jövedelemadó

egy százalékok jelentik, és működésének minden elemében biztosítja az átláthatóságot.[2]

1. A Civilek Új Alapon koalíció által kezdeményezett közösség gyűlés és online platform javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására

2026. november 6.

1.1 Háttér

A Civilek Új Alapon (CÚA) koalíció 2025-ben indított kezdeményezésének célja egy olyan központi állami civil Alap koncepciójának kidolgozása, amely átlátható, szakmailag megalapozott, a civil szervezetek számára hiteles, és széleskörűen elfogadott. A kezdeményezés nem csupán a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) működésének megújítására irányul, hanem arra is, hogy a változtatások a civil szektor szereplőinek részvételével, tapasztalataik és szükségleteik figyelembevételével szülessenek meg.

1.2 A felmérés

A folyamat első fázisában a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) működésének értékelése, a NEA-hoz kapcsolódó szükségletek feltérképezése zajlott. Ennek fő módszerei a következők voltak: helyzetelemzés a rendelkezésre álló információk (adatok, tanulmányok, elemzések) alapján, online kérdőíves felmérés, személyes mélyinterjúk (döntéshozókkal, NEA munkatársakkal, valamint regionális fórumok.

A felmérés fázisában a fellelhető szakirodalmi elemzések áttekintése után a koalíció 2026 februárjában országos online kérdőíves felmérést indított, hogy felmérje a civil szervezetek tapasztalatait és véleményét a NEA működéséről. A kérdőívet összesen 665 civil szervezet töltötte ki. A koalíció és partner szervezeteik a kérdőíves felméréssel párhuzamosan 7 regionális fórumot is szerveztek civil szervezetek számára. A kérdőíves felmérés, a fórumok mellett a koalíció szakértői interjúkat is készített olyan személyekkel, akik korábban különböző szerepkörökben közvetlen tapasztalatot szereztek a NEA működéséről

Bár az eredmények nem tekinthetők statisztikai értelemben reprezentatívnak a teljes magyarországi civil szektorra nézve, a kérdőíves felmérésre válaszadók nagy száma, és a fórumokon résztvevők szervezeti sokszínűsége, földrajzi, tevékenységi és méret szerinti változatossága miatt az eredmények hasznos jelzéseket adtak a

[2] A közösségi gyűlésről és az online platformról szóló teljes szakmai anyag a Civilek Új Alapon koalíció honlapján elérhető. https://www.ujalapon.hu/letoltes/

magyarországi civil szervezetek NEA-val kapcsolatos tapasztalatairól és véleményéről. Az interjúk és a nemzetközi példák árnyalták a képet.

A kérdőíves felmérésből egyértelműen kirajzolódott, hogy a civil szervezetek elsősorban a NEA működésének átláthatóságát, a civil szükségletek figyelembevételének hiányát, valamint a politikai befolyást látják problémásnak, ugyanakkor a NEA vagy egy hasonló állami alap létét szükségesnek látják, és elégedettek a NEA által használt támogatási formákkal, de finomításukat, pontosításukat, a civil szervezetek tulajdonságaihoz, adottságaihoz, szükségleteihez igazításukat szükségesnek látják. Ezt az értékelést, problématérképet a fórumokon elhangzott hozzászólások is alátámasztották.

A kérdőíves felmérés a NEA jövőbeni működésével kapcsolatban is világos képet mutatott. A szervezetek átlátható, politikai befolyástól mentes, szakmai alapon, biztos forrásból működő állami alapot szeretnének, amelyhez civil szervezetek (egyesületek és alapítványok) fordulhatnak, amely működési és program támogatásokat is nyújt, amelynek működése egyszerű, amely a támogatási formák és célok kialakításakor figyelembe veszi a civil szervezetek szükségleteit és amely a jelenleginél bővebb, kiszámíthatóbb, tervezhetőbb finanszírozást biztosít. Ezt a képet a fórumokon elhangzott hozzászólások alátámasztották, és fontos részletekkel, konkrét példákkal, javaslatokkal gazdagították.

1.3 A közösségi gyűlés

A Civilek Új Alapon koalíció a közösségi gyűlést, mint részvételi eszközt választotta arra, hogy a NEA értékelésének, a civil szervezetek szükségletfelmérésének és a NEA megújítását célzó javaslatok kidolgozásának folyamatát lezárja, és megszülessenek azok a javaslatok, melyek megvalósítását célozza majd a következő, érdekérvényesítési fázis. A koalíció azért döntött a közösségi gyűlés megszervezése mellett, mert ez a részvételi módszer jól illeszkedik ahhoz az eredeti célkitűzéshez, hogy a megszülető javaslatok ne csupán szakértők vagy egyes civil szervezetek álláspontját tükrözzék, hanem a magyarországi civil szektor sokszínű tapasztalataira, szükségleteire és szempontjaira épüljenek.

A közösségi gyűlés ugyanis olyan részvételi módszer, amely lehetőséget teremt arra, hogy egy adott közösség különböző tapasztalatokkal, érdekekkel és nézőpontokkal rendelkező tagjai közösen gondolkodjanak egy őket érintő fontos kérdésről, és javaslatokat fogalmazzanak meg annak megoldására. A közösségi gyűlés módszerének alapja az a felismerés, hogy összetett társadalmi és szakpolitikai kérdésekben a megalapozott döntések előkészítéséhez nem elegendő az érintettek meglévő véleményének megismerése: lehetőséget kell teremteni a tájékozódásra, a különböző nézőpontok ütköztetésére és az álláspontok közös mérlegelésére is. A deliberatív demokrácia elveire épülő módszer ezért a résztvevők tudatos, a sokszínűség megjelenítését célzó kiválasztását, a kiegyensúlyozott szakértői tájékoztatást és a facilitált, strukturált párbeszédet kapcsolja össze. A

módszer lényege, hogy a résztvevők nem pusztán saját véleményüket és érdekeiket képviselik, hanem megismerik a releváns információkat és a különböző nézőpontokat, ütköztetik érveiket, és így alakítják ki a közös álláspontjukat. A folyamat célja tehát olyan közösen kialakított javaslatok megfogalmazása, amelyek túlmutatnak az egyéni vélemények összességén.

Ennek megfelelően a koalíció a magyarországi civil szektor sokszínűségének megjelenítésére törekedett a résztvevők kiválasztásakor. A közösségi gyűlésre jelentkező 204 civil szervezet közül 50 résztvevőt választott ki, a kiválasztás a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) civil szektorra vonatkozó adatait figyelembe véve, több szempont alapján, a reprezentativitásra törekedve történt. A kiválasztási szempontok között szerepelt a szervezetek földrajzi elhelyezkedése (megye), a településtípus, a tevékenységi terület, valamint a Nemzeti Együttműködési Alappal való korábbi kapcsolatuk. (Pályázott-e, nyert-e.) A kiválasztási folyamat a Sortitium Alapítvány szakmai közreműködésével valósult meg. A cél az volt, hogy a résztvevői kör a lehetőségekhez mérten tükrözze a magyarországi civil szektor sokféleségét, és a különböző nagyságú, lokációjú, tevékenységű szervezetek tapasztalatai egyaránt megjelenjenek a közös munkában. A közösségi gyűlés munkájában végül 38 civil szervezet képviselői vettek részt.

A közösségi gyűlés munkáját hosszas szakmai előkészítés előzte meg. A résztvevők két alkalommal, összesen négy napon (két hétvégén) keresztül dolgoztak a Nemzeti Együttműködési Alap megújításának koncepcióján. A közös munka során megismerhették a koalíció korábbi kutatási tevékenységének eredményeit, szakértők közreműködésével megvizsgálták a jelenlegi támogatási rendszer problémáit és a civil szervezetek szükségleteit, majd meghatározták a megújítás legfontosabb témaköreit. Ezek mentén, facilitátorok által támogatott csoportmunka során dolgozták ki javaslataikat, mérlegelve a különböző megoldási lehetőségeket.

A fentiek alapján a javaslatcsomag nem egyszerűen csak a résztvevő 38 civil szervezet egyéni véleményének összegzése, hanem széleskörű empirikus kutatási munkára épülő, tudatos résztvevő-kiválasztással előkészített, szakértői információkkal támogatott, civil szervezetek párbeszédén alapuló folyamat végeredménye.

1.4 Az online platform

A közösségi gyűlés felvetett olyan fontos témákat is, amelyeket idő hiányában már nem tudott tárgyalni. A koalíció úgy döntött, hogy ezekkel a témákkal is érdemben foglalkozik. Megbeszélésükre olyan online platformot indított, amely azok számára adott részvételi lehetőséget, akik jelentkeztek, de végül nem kerültek be a gyűlés résztvevői közé, illetve azoknak is, akik így akartak szakmailag hozzájárulni a központi civil alap új koncepciójának kidolgozásához.

A Common nevű platformon teljes körű döntéshozatali folyamatot vitt végig a koalíció, és a folyamat minden szakaszában lehetővé tette az új résztvevők

bekapcsolódását. A résztvevők jellemzően civil szakértők vagy nagyobb, hálózati funkcióval is működő civil szervezeti képviselők voltak.

2 A közösségi gyűlés javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására

A közösségi gyűlés a NEA, illetve a jövőbeni Alap (a továbbiakban Alap) működéséhez kapcsolódóan hat területet külön tárgyalt, melyek mentén megfogalmazta javaslatait. Horizontális szempontként minden téma megbeszélése érintette az átláthatóság kérdését is.

Olyan javaslatok is születtek, melyek a pályázati rendszer tartalmi kérdéseit érintették, ezért nehezen illeszthetőek a külön tárgyalt hat témába. Jelen összefoglaló anyag ezért utóbbi két kérdéskört is külön mutatja be, tehát önálló részben szerepelnek ezen témákhoz tartozó javaslatok is.

A témák a következők:

1. Az Alap célja
2. Az Alap szervezeti felépítése
3. Partnerség, új brand, név, szektorok közötti bizalomépítés
4. Hatásmérés, monitorozás
5. Pályázók köre
6. Az Alap forrása
7. Átláthatóság
8. Pályázati rendszert érintő stratégiai és tartalmi kérdések

Az alábbiakban a közösségi gyűlés eredményeit, javaslatait foglaljuk össze oly módon, hogy minden témánál megadjuk azokat a pontokat, melyeket egyértelmű javaslatként fogalmazott meg a közösségi gyűlés, megjelöljük azokat a javaslatokhoz kapcsolódó pontokat, amelyek további kidolgozást igényelnek, és felsoroljuk a témához kapcsolódó egyéb ötleteket, függőben maradt, dilemmát, további elemzést, döntést igénylő témákat, pontokat.

Az összegzés a közösségi gyűlés résztvevőit javaslataik megfogalmazásában segítő facilitátorok anyagai alapján készült, és törekszik arra, hogy a megfogalmazott javaslatok eredeti formájukban jelenjenek meg.

2.1 Az Alap célja. Küldetés, vízió, misszió. Rövid-, közép- és hosszútávú célok. Mérőszámok, hatásmérés.

A Közösségi Gyűlés javaslatai arról, hogy mi az Alap víziója, küldetése, missziója, hosszú, közép és rövid távú céljai, valamint, hogy hogyan lehet mérni működésének hatását.

Vízió

Az Alap jövőképe a következő:

Erős és egymásért felelősséget vállaló társadalom jön létre. Tudatosság jelenik meg a társadalomban arra vonatkozóan, hogy a civil szektor szolgáltatásai társadalmi értéket teremtenek, erősítik a társadalom ellenálló képességét, az együttérzést, elősegítik a társadalmi jólét megteremtését. Erősen beágyazott civil szektor alakul, amelynek van társadalmi bázisa. Megjelenik a bizalom a szektorok között, ami azt eredményezi, hogy már nem a civil szervezetek támaszkodnak az államra, hanem megerősödik a civilek szerepe és partnerség alakul ki a szektorok között.

Misszió

Ahhoz, hogy az Alap el tudja érni a fenti víziót, az alábbi feladatai vannak:

1. Forrásokat biztosít
2. Szakmailag fejleszt, és facilitálja a tudásmegosztást a civil szférán belül, összeköti a meglévő civil tudásokat, segíti azok átadását.
3. Szolgáltat a Civil Regionális Központokon keresztül
4. Belső lobbit végez a kormányzatban és az országgyűlésben a civilek bevonása és a források érdekében

Hosszútávú célok (10 év):

1. A társadalom a civileket komoly szolgáltatónak tekintse, ehhez a civilek szolgáltatásfejlesztése társul, mint cél.
2. Erősödik a civil szervezetek autonómiája és önfinanszírozási készsége.
3. Nő a szektorban a foglalkoztatottak száma.
4. Közszolgáltatás nyújtásra alkalmassá válnak a civil szervezetek.
5. Önkéntesek száma nő.
6. Emberek széles köre csatlakozik valamilyen civil szervezethez.
7. Nő a szektor gazdasági ereje.
8. Üzleti és civil szektor között erősödik a partnerség és együttműködés.
9. Professzionálisabban működő civil szervezetek vannak.
10. Erősödik a bizalom a civil szervezetek között, elindul a hálózatosodás.

Középtávú célok (5 év):

1. Összehangolt civil bevonást ér el a kormányzaton belül.
2. Sokszínű civil társadalom és támogatotti kör jön létre.
3. Nyilvánosság biztosítása a civil szervezeteknek.
4. A megalkotott stratégia felülvizsgálata, esetleges változtatása.
5. Igények, szükségletek és eredmények monitorozása.
6. Képzettebb, szakmaibb szervezetek vannak az alábbi területeken: projektmenedzsment, kommunikáció, adományszervezés, érdekérvényesítés, nemzetközi partnerségek.
7. Szektor megismertetése a társadalomban.

Rövidtávú célok (1 év):

1. Független/autonóm szervezet felállítása.
2. Források újra szervezése.
3. Stratégia kidolgozás a működéshez.
4. Párbeszéd kialakítása a szervezetekkel.
5. Élő adatbázis létrehozása: civil térkép.
6. Igények felmérése.
7. Stratégia és a tervek, új struktúra bemutatása a civileknek.
8. Kapcsolatfelvétel a civilekkel a Civil Regionális Központokon keresztül: események, tudásátadás.
9. Alap kommunikációban megjelennek a célok: facebook, tiktok.

Hatásmérés

- Autonómia mérése. A pénzügyi, a politikai és a szakmai autonómiát az alábbi eszközökkel lehet mérni: Beszámolók vizsgálata bevétel diverzitást nézve, vezető tisztségviselők vizsgálata és a közszereplőket nézve (nem korlátozva a politikusok szabadságát, hogy szabadon csatlakozzanak szervezetekhez) szervezeti fejlődést vizsgálva önbevallásos módon (érzés szinten).
- Programok mérése: Elégedettség méréssel lehet nézni- mennyire tetszettek a programok a résztvevő szervezeteknek.
- Beágyazódás mérése: 1% felajánlások vizsgálata - ez mutatja, hogy a beágyazódás hogyan alakult.
- Civil szféra erősödésének mérése, együttműködések mérése: hány civil kerekasztal jött létre.
- Láthatóság mérése: tevékenység szerinti bevétel növekedett-e, szektor szolgáltatási szerződéseinek száma nőtt-e, alkalmazottak száma nőtt-e.
- Felajánlhat valaki +1 %-ot ha önkénteskedett valamilyen szervezetnél, ez jól mutatná, hogy többen önkénteskednek-e. (Nemzetközi példa alapján.)
- A hatásmérés nehéz, hosszadalmas és hosszútávú folyamat, inkább eredménymérésben érdemes gondolkodni.

A javaslatokhoz kapcsolódó, további kidolgozást igénylő témák:

- A társadalmi jólét elérése önmagában túl nagy falat, ezért szerepel az “elősegítése”, mert nem az Alap feladata azt teljesen elérni.
- A szektor szereplői nem csak szolgáltató szerepben lehetnek, hanem érdekérvényesítési, jogvédő szerepben is.
- A szektorok közötti együttműködésben tudatosan szerepel a partnerség kifejezés, hogy jobban kifejezze miről van szó.
- A Civil Regionális Központok működtetésének feladata akkor támogatandó, ha tudnak ehhez többlet forrást biztosítani az Alapon belül, és lehetőleg ez ne a szociális szférából való elvonást jelentse és a továbbosztott források volumenéből se vegyen el.
- A Civil Regionális Központok megléte, a helyi jelenlét biztosítása fontos.
- A szakmai fejlesztés része lehet a szervezetfejlesztés, forrásteremtésben segítés, kapacitásfejlesztés- amikre az elmúlt években több példa is volt más donorok által.
- Azon szervezeteket kellene támogatni, amelyek a fenti vízióhoz hozzájárulnak, de úgy, hogy mindeközben az esélyegyenlőség elve is érvényesül.
- Lobbi tevékenységet csak abban az esetben végezzen az Alap, ha önálló és autonóm intézményként tud működni.
- Fejlesztés mindenképp része kell, hogy legyen, különben a vízió egyszerűen nem kivitelezhető, és csak forrás függőséget eredményez.
- Fontos, hogy a civil szféra érdekképviselete során tényleg autonóm szereplő legyen az Alap, érvényesüljön a paritás elve.
- Az Alapnak is szüksége van stratégia kidolgozására, amely a fenti célokat, missziót, jövőképet tartalmazza. Ezt pedig a civilek bevonásával kell elkészítenie, lehetőleg arra is összpontosítva, hogy a fiatalok célcsoportja is jelenjen meg benne.
- A szektor megismertetése és a nyilvánosság biztosítása rövid távú célként jelenik meg, ugyanakkor ez nem egyik pillanatról a másikra tud megtörténni.

Egyéb ötletek, függőben maradt, dilemmák, további elemzést, döntést igénylő témák:

- A szektor jelenleg a GDP 1%-át teszi ki. Ehhez nem érdemes túl ambíciózus célt kötni, illetve nem is az Alap feladata ezt magára vállalni, ugyanakkor az Alap hozzájárulhat, hogy a független civil szervezetekből álló szektor tegye ki a GDP 1.5 %-át 10 év múlva. Ez nem az Alap célja kell, hogy legyen, hanem egy magasabb szintű stratégia része (minisztériumi), amelynek a céljaihoz az Alap is hozzátehet a tevékenységeivel.

2.2 Az alap szervezeti felépítése. Szervezeti forma és struktúra, amely biztosítja az alap szakmaiságát és függetlenségét.

A Közösségi Gyűlés javaslatai arról, hogy mi legyen az Alap jogi státusza, szervezeti felépítése, hogyan működjenek döntéshozó szervei. A javaslatok azt is tartalmazzák, hogyan működjön a civil kontroll, milyen legyen a bírálati rendszer, hogyan válasszák ki a civil tagokat a testületekbe, illetve azt is, hogyan kell szabályozni az összeférhetetlenséget, és hogyan kell a bírálatok átláthatóságát biztosítani.

Javaslatok

<u>Jogi státusz, szervezeti felépítés és működés</u>

- Az alap önálló jogi személy legyen, saját adószámmal. Fontos, hogy önálló szervezetként működjön.
- A szervezet három fő, egymástól elkülönülő részből álljon: stratégiai döntéshozó szerv, amely meghatározza többek között a támogatási irányokat, a pályázati konstrukciókat, a bírálati szempontokat, kiválasztja a bírálókat és az ügyvezetőt (1); ügyvezető és a hozzá kapcsolódó operatív munkatársak, akik a szervezet napi működtetéséért felelnek (2); bírálók, illetve bírálói szakkollégiumok, amelyek az egyes pályázatokról döntenek. (3)
- A napi operatív működést egy, a stratégiai döntéshozó testület által nyilvános pályázaton kiválasztott ügyvezető vezesse. Az ügyvezető ne legyen tagja a stratégiai döntéshozó testületnek.
- Az ügyvezető képviselje az alap szakmai álláspontját az állami és más külső szereplők felé, valamint közvetítse a civil szféra tapasztalatait és igényeit.
- Az Alap munkatársai munkavégzésének minőségi követelményeit minőségirányítási rendszerbe kell beépíteni.

<u>Regionális működés</u>

- A résztvevők többsége számára kiemelten fontos szempont volt a regionális működés, és az, hogy az alap minél közelebb legyen a helyi civil szervezetekhez. Ez nagyobb helyismeretet biztosíthat, segítheti a helyi igények és a támogatott projektek nyomon követését, valamint lehetőséget teremthet helyben elérhető információk, képzések és más támogatások biztosítására.
- Az Alaphoz, mint központi szervezethez kapcsolódjanak Civil Regionális Központok. A regionális központok szerepe lehet például a szükségletek felmérése, a pályázatok kapcsán a közvetlen kapcsolattartás/tanácsadás, és

az igényekre reagáló pályázati kiírások létrejötte. Segíthetik ugyanakkor a „valódi civilek” beazonosítását és a forráselosztást a társadalmi, régiós szükségletek alapján. (A közösségi gyűlés persze tudja, hogy ez forrásigényes. Ötletként felmerült az EU-s források erre a célra történő bevonása.)

A stratégiai döntéshozó szerv összetétele

- A stratégiai döntéshozó szervben a civil szereplők legyenek többségben. A testület kétharmadát civil, egyharmadát állami szereplők alkossák.
- A minisztériumok ne rendelkezzenek olyan jogkörrel, amellyel felülírhatják a szervezet vagy a bírálói rendszer döntéseit.
- Egyházi szereplők ne kapjanak helyet a stratégiai döntéshozó szervben.
- A stratégiai döntéshozó szerv civil tagjai között jelenjenek meg különböző méretű civil szervezetek tapasztalatai. Ne kizárólag a legnagyobb kapacitású szervezetekhez kötődő személyek kerüljenek a testületbe.

A civil tagok kiválasztása

- Civil döntéshozónak bárki jelentkezhessen, aki megfelel egy előre meghatározott minimumkövetelmény-rendszernek.
- A minimumkövetelményeket lehetőség szerint közösségi gyűlésen vagy más, nagyszámú érintettet bevonó részvételi folyamatban határozzák meg.
- A jelentkezők átlátható előszűrése után sorsolással választják ki a stratégiai döntéshozó szerv civil tagjait.
- A sorsolási rendszer biztosítsa azt is, hogy a különböző méretű civil szervezetek tapasztalatai arányosan jelenjenek meg a testületben.
- Az elnöki pozíció rotálódjon a testület tagjai között.

Mandátumok és rotáció

- Legyen korlátozva, hogy egy személy mennyi ideig lehet a stratégiai döntéshozó szerv tagja. Két ciklus, összesen legfeljebb 4–5 év.
- A sorsolással kiválasztott tagok esetében lépcsőzetes mandátumrendszer működjön. A testület ne egyszerre cserélődjön le, hanem mindig csak a tagok egy része, ezzel biztosítva a folytonosságot és az intézményi tudás megőrzését.
- A bírálók köre ne legyen statikus. Legyen időbeli korlát, jellemzően rövidebb időtartammal és / vagy egy nagyobb, független bírálói kör, amelyből az egyes pályázatokhoz választják ki a bírálókat.

A bírálati rendszer

- A bírálati rendszer legyen független a stratégiai döntéshozó szervtől, mindenekelőtt az egyes pályázatokról meghozott döntéseiben.
- A bírálók, illetve bírálói szakkollégiumok hozzák meg a döntéseket az egyes pályázatokról.
- Minden pályázatot két bíráló értékeljen. A két bíráló először egymástól függetlenül értékelje a pályázatot, majd egyezzenek meg abban, hogy az egyes értékelési kategóriákban végül hány pontot kapjon a pályázat.
- A bírálók kiválasztásánál két szempont egyaránt jelenjen meg: szakterületi tudás, illetve szakkollégiumi rendszer, helyi vagy regionális ismeret.
- Fontos, hogy a pályázatot az adott szakterülethez értő személy bírálja, és az is, hogy legyen ismerete az adott területről vagy régióról.
- A bírálók nyilvános pályázaton keresztül jelentkezzenek.
- A pályázatok anonimizálva kerüljenek a bírálók elé.

Független civil kontroll

- A szervezet működését egy tőle független civil kontrollmechanizmus kövesse és ellenőrizze.
- Kapcsolódás más támogatási rendszerekhez és nemzetközi szereplőkhöz.
- Az Alap lehetőség szerint rendelkezzen átfogó információval azokról a forrásokról, amelyekből civil szervezetek támogatásban részesülhetnek, ideértve többek között a minisztériumi forrásokat, a LEADER-forrásokat, az európai uniós támogatásokat, valamint a norvég és svájci alapokat.
- Gyűjtsön és elemezzen információkat ezekről a támogatási lehetőségekről, és törekedjen az azokat kezelő szereplőkkel való koordinációra.
- Saját támogatási prioritásainak és konstrukcióinak kialakításakor vegye figyelembe, hogy mely területeken érhető el aránylag sok, és melyeken kevés támogatási forrás, illetve hol láthatók finanszírozási hiányok.
- Az Alap kapcsolódjon más országokban működő, hasonló feladatokat ellátó szervezetekhez. Valósuljon meg folyamatos tapasztalatcsere, a külföldi jó gyakorlatok megismerése és adaptálása, valamint a hazai tapasztalatok és jó példák megosztása.

A javaslatokhoz kapcsolódó, további kidolgozást igénylő témák:

- Az Alap pontos jogi formájának meghatározása
- A regionalitás pontosan a szervezet mely elemeiben jelenjen meg. (Regionális irodák, munkatársak, döntéshozatali struktúrák, támogatási keretek vagy más működési forma.)
- A stratégiai döntéshozó szervben az állami szereplők pontosan mely intézményeket vagy szereplői köröket képviseljék.

- Az egyházak, illetve egyházi kötődésű civil szervezetek részesülhetnek-e az alap támogatásaiból.
- A nagy, közepes és kis civil szervezetek pontos definíciójának meghatározása.
- A sorsolásos rendszer pontos módszertanának kidolgozása.
- A bírálók kiválasztásának pontos módszertana (szaktudás, regionalitás.)
- Az összeférhetetlenség további eseteinek, valamint annak, hogy pontosan milyen személyes, szakmai vagy szervezeti kapcsolatok jelentenek összeférhetetlenséget, részletesebb kidolgozása szükséges.
- A bírálatok publikálásának pontos szabályozása további kidolgozást igényel.
- A civil kontrollmechanizmus pontos formájának, összetételének, kiválasztási módjának és hatáskörének meghatározása. (A javaslat mögött az az igény áll, hogy a szervezet működésének, függetlenségének és átláthatóságának legyen egy további, külső biztosítéka.)

Egyéb ötletek, függőben maradt, dilemmák, további elemzést, döntést igénylő témák:

- Ellenérvként elhangzott, hogy a regionális működés magasabb fenntartási költségekkel járhat. Emellett a helyi beágyazottság növelheti a személyes és szervezeti kapcsolatokból fakadó befolyás kockázatát.
- A bírálókkal kapcsolatban mind a szakterületi, mind a regionális beágyazottság esetében felmerült ellenérvként, hogy ezek szükségszerűen növelhetik annak esélyét, hogy a bíráló valamilyen formában ismerje a pályázó szervezetet.

2.3 Partnerség és megújulás. Új brand, név, szektorok közötti bizalomépítés

A Közösségi Gyűlés javaslatai arról, hogy milyen legyen az Alap új arculata, identitása és kommunikációja, kik legyenek a fő célcsoportjai, és hozzájuk milyen csatornákon, üzenetekkel és céllal szóljon. Ide tartoznak azok a javaslatok is, amelyek az Alap és a civil szervezetek közötti partneri együttműködés feltételeit és eszközeit határozzák meg.

Javaslatok

<u>Brand, identitás, attitűd</u>

- Új elnevezés kell, a „nemzeti” kifejezést el kell hagyni.
- Új, modern logó és szlogen kell.

- Identitásában civil, valamint civil vízióval rendelkezzen, a civilek felé lojális legyen. A civilek érezzék, hogy értük van.
- Szervezeti perszonája: közérthető, informatív, hozzáférhető, közvetlen, nyitott, támogató, professzionális és szervezetileg független.
- Mellérendeltségi viszony a civilekkel. Civilek szakértői tudásának elismerése.
- A fenti átalakulás profi szakember csapat bevonásával történjen meg, ne pedig munkatársak sokadik feladataként.

Célcsoportjai, kikhez és hogyan szól?

- Civilek felé: professzionális, megbízható forrásteremtési és partnerségi lehetőséget nyújtó intézmény.
- Döntéshozók felé: a civil szféra felé lojális, az érdekképviseletet felvállaló és biztosító partner.
- Társadalom felé: a civil szféra ismertségének, elismertségének növelése pl. impact story-kon (hatásmeséken/sikertörténeteken) keresztül. Célja a szemléletformálás a civil ügyek és a szféra ismertségének ügyében.
- Célcsoport (civilek, társadalom) és platform (pl: honlap, facebook, hírlevél stb.) specifikus kommunikáció.
- Könnyen befogadható, hétköznapi nyelvezeten megfogalmazott üzenetek a bürokratikus/hivatalos megfogalmazások helyett a civil szervezetek és a társadalom felé.

Kommunikáció civilekkel

- Új, átlátható, jól strukturált, akadálymentes honlap, amelyen ügyfélszolgálat is elérhető.
- Többcsatornás ügyfélszolgálat, nem csak a pályázóknak.
- Chat felület AI asszisztenssel a gyakran ismételt kérdések gyors megválaszolására és az ügyintézők tehermentesítésére.
- Telefonos elérhetőség biztosítása. Legyen lehetőség az ügyintézők munkájára visszajelezni.
- Könnyen megtalálható kiírások.
- Érdemi, gyors és hatékony válaszadás a megkeresésekre.

Kommunikáció a társadalommal

- Kommunikáljon a teljes civil „ökoszisztémáról”: mutassa be, mit jelent civilnek lenni, mutassa be a civileket, ügyeket, és arról is aktívan kommunikáljon, hogy mit ért el az alap maga. Konkrét számok, hatásmérések eredményének nyilvános kommunikációja.
- Kövesse nyomon a pályázatok utóéletét, és tegye azokat a társadalom számára is hasznossá azáltal, hogy láthatóvá teszi elért hatásaikat.

Partnerségek és azok elősegítése

- Civil adatbázis és partnerkereső rendszer felépítése, amely segíti a szervezetek közötti kapcsolódások serkentését, hálózatosodást és közös projekteket. Az adatbázisba a regisztráció nyitott a nem pályázók számára is.
- Fontos a kétirányú kapcsolat és visszajelzési rendszer kiépítése a civil szervezetek és az Alap döntéshozói között.

A javaslatokhoz kapcsolódó, további kidolgozást igénylő témák:

- Vállalás a válaszadási idők kapcsán. A konkrét időkeret meghatározása.

2.4 Hatásmérés, monitorozás, visszajelzés

A Közösségi Gyűlés javaslatai arról, hogy hogyan működjön a pályázatok értékelését követő visszajelzési rendszer, milyen szempontok és módszerek alapján történjen a támogatott projektek monitorozása, ellenőrzése és beszámoltatása. Továbbá ide tartoznak azok a javaslatok is, amelyek a támogatások eredményeinek és hatásainak mérésével, a tapasztalatok feldolgozásával foglalkoznak.

Javaslatok:

Pályázatokra való visszajelzés:

- Legfontosabb szempont, hogy visszajelzési rendszer támogató jellegű legyen.
- A visszajelzésben jelenjenek meg a fejlesztési, fejlődési lehetőségek feltérképezése.
- Nyertes és nem nyertes pályázatok esetén is szükséges a visszajelzés, konkrét szakmai indoklás.

Monitorozás:

- Az elszámolás épüljön bizalomra, pl: záradék elhagyása, egységköltség használata.
- 1-3 milliós támogatások esetén szúrópróbaszerű ellenőrzés. A számlák, dokumentumok, stb megőrzése természetesen kötelező, de nem ró felesleges adminisztratív és HR terhet sem a támogatott szervezetekre, sem az Alapra kisebb összegű támogatások esetén.
- Bizonyos összeg felett kötelező ellenőrzés kell. Felmerülő probléma esetén mélyebb szinten is vizsgálni kell.
- A nyertes pályázatok esetében előre meghatározott keretrendszer alapján, indokolt esetekben (pl. új pályázó, nagyobb támogatási összeg, kiemelt rendezvény vagy kockázat) helyszíni tájékozódás történjen. Ennek célja ne az

ellenőrzés, hanem a tanulás, a fejlődés és a támogatás legyen, amelyhez érdemi visszajelzés is kapcsolódik.
- Az indikátorok teljesítésének igazolására egy előre meghatározott keretrendszeren belül többféle, rugalmasan választható megoldás legyen elérhető (pl. fotó, jelenléti ív, online regisztráció, űrlap).
- Egységes beszámoló kialakítása, ami a civil szervezetek által könnyen kitölthető és lehetővé teszi a projektek közötti összehasonlíthatóságot.
- A monitorozást végző személyeknek legyen tudásuk azokról a területekről, amelyeken az általuk ellenőrzött szervezetek tevékenykednek.
- A tanulás kétirányú legyen az Alap és a civil szervezetek között. Legyen lehetőség visszajelezni a civilek részéről a monitoring folyamatokkal kapcsolatban.

Hatás- és eredménymérés:
- A támogatások eredményeinek monitorozása és mérése területi (regionális, megyei), működési, tevékenységi és tematikus szempontok alapján történjen. Kiemelt cél az eredmények összehasonlíthatóságának biztosítása, a tapasztalatokból való tanulás és a támogatási rendszer fejlesztése érdekében.

A javaslatokhoz kapcsolódó, további kidolgozást igénylő témák:

- Meg kell határozni, hogy mekkora az a támogatási összeg, amikor kötelező ellenőrzés kell.

2.5 Kik pályázhatnak?

A Közösségi Gyűlés javaslatai arról, hogy milyen profilú, méretű és tevékenységű civil szervezetek részesülhessenek az Alap támogatásaiból, milyen jogosultsági feltételeknek kell megfelelniük, és milyen esetekben legyenek kizárhatók a támogatásból. A javaslatok kitérnek a különböző szervezettípusok, köztük az állami finanszírozásban részesülő, az egyházi kötődésű és a határon túli civil szervezetek támogatásának kérdéseire.

Javaslatok:

- Csak olyan civil szervezeteket támogasson, amelyek érdekképviseleti, közösségfejlesztő vagy szolgáltató tevékenységet végeznek.
- Alapvetően minimum elvárásként jelenjen meg, hogy a pályázó szervezet legalább két éve bejegyzett legyen, de legyenek olyan pályázati lehetőségek

is, amelyek az induló, kétévesnél fiatalabb szervezeteket támogatják, ellenben a nagyobb pályázatok esetében az előbbi elvárásnak kell megfelelni.
- Maradjon meg a pályázati jogosultsághoz kapcsolódó felső bevételi küszöb, ugyanakkor legyen infláció- és adókövető.
- Az állami közszolgáltatási szerződéssel vagy normatív finanszírozással rendelkező, közfeladatot ellátó szervezetek elsősorban az illetékes szakminisztériumtól kapjanak forrást, ne az Alapból. Kivételt jelentsenek a kifejezetten fejlesztési célra igényelt támogatások.
- A pályázatkezelő szűrje ki az álcivil szervezeteket, és objektív, törvényben meghatározott szempontok alapján zárja ki őket a támogatottak köréből. Az ellenőrzéshez kérje a Civil Regionális központok segítségét, támaszkodva azok helyismeretére.
- Legyen meghatározva, hogy egy szervezet legfeljebb hány évig részesülhet működési támogatásban.
- Az Alap etikai alapelveinek megszegése esetén az érintett szervezetet meghatározott időre zárják ki a támogatásból. A kizárás legyen arányos az elkövetett kihágással. Amennyiben a szervezetben jelentős személyi, illetve működési változások történnek, legyen lehetőség a felülvizsgálatra.
- Az egyházi alapítású és egyházi fenntartású szervezetek támogatásával kapcsolatban egyértelmű szabályokat kell kialakítani. A cél elsősorban a duplikált vagy többszörös támogatások elkerülése. Érdemes felülvizsgálni az egyházi kötődésű civil szervezetek támogatásának szabályait, különös tekintettel az esetleges többszörös finanszírozásra.
- Csak olyan szervezet pályázhasson, aki elfogadta az Alap etikai alapelveit.

A javaslatokhoz kapcsolódó, további kidolgozást igénylő témák:

- Nem alakult ki közös álláspont arról, mely szervezetek nem tartoznak a támogatandó érdekképviseleti, közösségfejlesztő vagy szolgáltató tevékenységet végző szervezetek közé, így ez további kidolgozást igényel. A résztvevők példaként említették a forrásosztó / támogatásközvetítő alapítványokat, amelyek fő tevékenysége más szervezetek pénzügyi támogatása; az ernyőszervezeteket, ha alapvetően tagszervezetek koordinációját, finanszírozását végzik, és nincs saját érdekképviseleti, közösségfejlesztő vagy szolgáltató tevékenységük; a vagyonkezelő vagy alapkezelő jellegű alapítványokat, amelyek elsősorban vagyont kezelnek, és abból finanszíroznak másokat; és a pusztán adománygyűjtő szervezeteket, ha maguk nem végeznek közvetlen programot.
- Ki kell dolgozni, hogy az állami közszolgáltatási szerződéssel vagy normatív finanszírozással rendelkező, közfeladatot ellátó szervezetek pontosan milyen keretek között, milyen pályázati forrásokhoz juthassanak hozzá az Alapból.
- Meg kell határozni, hogy legfeljebb hány évig részesülhet működési támogatásban egy szervezet.

- Meg kell határozni az Alap etikai alapelveit, valamint azt, hogy bizonyos szabályszegések esetén, mennyi időre lehet kitiltani a pályázásból az adott szervezeteket.

Egyéb ötletek, függőben maradt dilemmák, további elemzést, döntést igénylő témák:

- Határon túli civil szervezetek támogatásával kapcsolatban nem alakult ki egységes vélemény. Többféle álláspont fogalmazódott meg:
    - A határon túli civil szervezetek külön, számukra meghirdetett pályázati kategóriában indulhatnak az Alapon belül.
    - A határon túli szervezetek támogatására egy külön alap jöjjön létre.
    - A támogatást a külügyi tárca kezelje, egy elkülönített keretben, a határon túli szervezeteknek nyújtott valamennyi támogatás átláthatóságának biztosításával.
    - A határon túli szervezetek csak konzorciumi formában részesülhessenek az Alap támogatásából.
- Az egyházak esetében a résztvevők egy része az egyházi 1%-os támogatást is olyan finanszírozási formának tekintette, amely mellett az Alap támogatás már párhuzamos támogatásként értelmezhető.
- A közösségi gyűlés résztvevőinek nagy része támogatta, hogy a határon túli civil szervezetek részesülhessenek magyar állami támogatásban, de ennek átlátható módon kell történnie.
- A résztvevők kisebb része azt az álláspontot képviselte, hogy a határon túli szervezetek egyáltalán ne kapjanak magyar állami forrást.

2.6 Az alap forrása

A *Közösségi Gyűlés javaslatai arra vonatkozóan, mi legyen az Alap lehetséges forrása, azaz milyen forrásból származzon az Alap által szétosztandó pénz.*

Javaslatok:

Az Alap legyen független intézmény, amelynek lehetséges forrásai az alábbiak lehetnek:

- A civil szervezeteknek felajánlható, ám nem felajánlott személyi jövedelemadó 1%-a.
- A technikai 1% legyen felajánlható közvetlenül az Alapnak is adóbevalláskor.
- Az 1% aktív módon, tudatos döntéssel is legyen felajánlható az Alap javára az adózó részéről, ha az nem szeretne külön egy erre általa kijelölt szervezetet támogatni.

- A fel nem ajánlott SzJA 1%-ból befolyt összeg viszonyában legyen egy törvényben meghatározott biztosíték, garancia, illetve minimum összeg az állam részéről, amelyet, ha az így befolyt összeg alá esik az adott évben, az állam biztosít, valamint inflációkövető módon korrigál / növel.

A javaslatokhoz kapcsolódó, további kidolgozást igénylő témák:

- Lehetőséget kell teremteni környező országok jó gyakorlatainak mintájára, hogy a jövőben a felajánlható összeg az SzJA 1,5 illetve akár 2%-a is lehessen, ez egyben azt is jelentené, hogy az ilyen módon fel nem ajánlott százalékok az alap összegét növelnék.
- A gyűlés résztvevői megfontolandó alternatívának tartják az 1+1+1 % rendszerét, mely struktúrában a civil és egyháznak felajánlott rész mellett a harmadik egy százalék a független sajtótermékek támogatására lenne felajánlható.

Egyéb ötletek, függőben maradt, dilemmák, további elemzést, döntést igénylő témák:

- A vállalati nyereségadó, illetve a társasági adó bizonyos százaléka.
- Technikai szám felajánlásához hasonlóan tegyék lehetővé, hogy az adózó által egyszer adott évben/ bevalláskor felajánlott SzJA egy százalék, ha az adózó másként nem rendelkezik a további években, akkor automatikusan a korábban megjelölt szervezethez kerülhessen.
- Különféle szerencsejáték formák (a teljesség igénye nélkül: sorsjegyek, kaszinó totó, sportfogadás) nyereségadójának bizonyos százaléka, amely ezidáig nem volt dedikálva hasonló célra. (ld. lottó és NKA.)
- Magyar állami vállalatok (például MOHU, MVM) nyereségének bizonyos hányada/ százaléka, átlátható módon felhasználva.
- Jogosulatlanul felhasznált civil források esetén a visszafizetett összeg bizonyos százaléka, illetve az ennek kapcsán kiszabott szankciós büntetések. (Akár visszamenőleg is értelmezve, nemcsak az új Alap felállásától kezdve.)
- Önkéntes adományok vállalati oldalról, melyek után a vállalatok adókedvezményekben részesülnek.
- Örökösök nélkül elhunytak ingatlanvagyona, illetve ingó vagyona.
- Pénzkiviteli adó: külföldi vállalatok külföldre vitt nyereségének bizonyos százaléka, amely akkora hányad, hogy ne legyen visszatartó erő számukra, ha Magyarországon akarnak gazdasági szereplők lenni.
- Az Alap legyen a mindenkori költségvetéshez igazított összeg, a korábbi NCA gyakorlatához hasonlóan. (Ott: 0,05% volt)

- Az Alap, opcionálisan, mint önálló jogi személy akár EU-s forrásokra is pályázhatna, amelyeket tovább oszthat a kedvezményezett szervezeteknek.

2.7 Átláthatóság

A Közösségi Gyűlés javaslatai arról, hogyan biztosítható az Alap működésének, forrásainak és támogatási döntéseinek átláthatósága. A javaslatok kitérnek a pályázati kiírások, a pályázatok és bírálatok nyilvánosságára, az összeférhetetlenségi és kizárási szabályok átláthatóságára, valamint az Alap beszámolási és tájékoztatási kötelezettségeire. Emellett foglalkoznak a nyilvános, kereshető adatbázisok kialakításával, valamint a nyilvánosság és a pályázók jogos érdekeinek összehangolásával.

Javaslatok:

Az Alap működésének és gazdálkodásának átláthatósága:

- Az Alap működése és gazdálkodása feleljen meg mindazoknak az általánosan elfogadott átláthatósági követelményeknek, amelyek a civil szervezetektől is elvárhatók. Legyen nyilvánosan hozzáférhető és áttekinthető az Alap bevétele, a rendelkezésére álló források nagysága, azok elosztása, a támogatott szervezetek köre és a források felhasználása.
- Az Alap minden évben készítsen és hozzon nyilvánosságra közérthető, széles körben hozzáférhető éves beszámolót, kiadvány formájában is. A beszámoló mutassa be az Alap működését, gazdálkodását, támogatási tevékenységét és elért eredményeit, konkrét adatokkal, valamint a támogatott projektekből származó esettanulmányokkal. A beszámoló online is legyen elérhető, az adatok részletes, kereshető változatával együtt.
- Az Alap rendelkezzen átlátható, könnyen áttekinthető és naprakész honlappal, amelyen nyilvánosan elérhetők a működésére és gazdálkodására vonatkozó információk, az éves jelentések, valamint a forrásokat, kedvezményezetteket és a támogatások felhasználását bemutató kereshető adatbázis.
- A stratégiai döntéshozó testület tagjainak és a bírálóknak a saját szervezete ne részesülhessen az Alap támogatásából mindaddig, amíg az érintett személy az adott tisztséget vagy szerepet betölti. Az összeférhetetlenségi szabályok legyenek egyértelműek, nyilvánosak és ellenőrizhetők.
- Az ügyvezető nyilvános pályázati keretek között válasszák ki.
- A bírálók nyilvános pályázaton jelentkezzenek.

A pályázati döntések és bírálatok átláthatósága:

A támogatott és nem támogatott pályázatok esetében egyaránt legyen biztosított a pályázati döntések átláthatósága. A bírálatok minden esetben írásban készüljenek el, és a pályázati döntések eredménye, a bírálati indoklás, valamint a pályázatok tartalma meghatározott keretek között legyen nyilvánosan megismerhető. A nyilvánosság mértékét úgy kell kialakítani, hogy az ne sértse a pályázók jogos érdekeit, és ne eredményezze olyan információk közzétételét, amelyek bizalmas kezeléséhez a pályázóknak indokolt érdekük fűződik.
Legyen nyilvánosan megismerhető, hogy mely szervezetek pályáztak az Alap támogatásaira, függetlenül attól, hogy részesültek-e támogatásban.
A támogatásokkal kapcsolatos döntések, valamint a kizárások és azok indokai legyenek átláthatók és nyilvánosak.
Álcivil szervezetek kizárásánál a döntéseket minden esetben indokolni kell, és ezeket nyilvánossá kell tenni.
Az Alap biztosítsa az etikai alapelvek betartásának átlátható ellenőrzését. Az etikai szabályok megsértése miatt hozott kizárási döntéseket minden esetben nyilvánosan indokolja.

A pályázati kiírások és jogosultsági feltételek átláthatósága:

A pályázati kiírások legyenek átláthatók, könnyen megtalálhatók, egyértelműek és akadálymentesen hozzáférhetők. Tartalmazzák a pályázat célját, a határidőket, a benyújtás módját, valamint a bírálati szempontokat és a bírálat menetét.
A pályázati kiírások közérthetően és egyértelműen fogalmazzák meg, hogy mely szervezetek jogosultak pályázni, és milyen feltételekkel.
A kiírások ne tartalmazzanak bizonytalanul értelmezhető, úgynevezett gumiszabályokat, amelyek önkényes értelmezésre vagy alkalmazásra adhatnak lehetőséget.

A támogatások eredményeinek és hatásainak nyilvánossága:

- Az Alap rendszeresen kövesse nyomon és hozza nyilvánosságra a támogatások felhasználását, eredményeit és hatásait. Az információk összesített formában és projektszinten, konkrét adatokkal is legyenek elérhetők, a támogatott szervezetek előre meghatározott jellemzői, például régió, működési terület és tevékenység szerint rendszerezve. A közzététel segítse az eredmények összehasonlíthatóságát, a tapasztalatokból való tanulást és a civil támogatások társadalmi hasznosságának megismerését.

Nyilvános adatbázisok és digitális hozzáférés:

Az Alap működtessen nyilvánosan hozzáférhető, felhasználóbarát, kereshető pályázati és támogatási adatbázist. Az adatbázis tegye megismerhetővé a pályázó és támogatott szervezeteket, a támogatások forrásait, összegét,

felhasználását és eredményeit, valamint a pályázati döntések nyilvánosságra hozható adatait. A nyertes és nem nyertes pályázatokra vonatkozó információk egyaránt legyenek kereshetők, a pályázók jogos érdekeinek védelmével. A résztvevők a részleges megosztást többségében.

Az adatbázis jógyakorlat-tárként (evidence library) is működjön. A sikeres projektek előre meghatározott szempontok, például terület, működési forma és témakör alapján legyenek kereshetők és összehasonlíthatók, értékelési és jelölési rendszer segítségével. Ez támogassa a tapasztalatok megosztását, a párhuzamosságok elkerülését, a szervezetek közötti tanulást és a pályázati rendszer fejlesztését.

Az Alap biztosítsa a nyilvános adatok digitális feldolgozhatóságát, könnyű hozzáférhetőségét és felhasználóbarát kereshetőségét. Az adatok megismerését és feldolgozását mesterséges intelligencián alapuló megoldások, például egy „NEA-agent” is támogathatják.

Egyéb ötletek, függőben maradt, dilemmák, további elemzést, döntést igénylő témák:

- A teljes pályázati nyilvánosság mellett szóló érvek: A nyertes és nem nyertes pályázatok egyaránt legyenek kereshetők, elősegítve az átláthatóságot, a tapasztalatokból való tanulást, valamint a civil szervezetek és potenciális partnereik közötti kapcsolódást.
- A teljes nyilvánossággal kapcsolatos aggályok: A nem nyertes pályázatok közzététele büntető vagy megbélyegző hatású lehet, és hátrányosan befolyásolhatja a szervezetek későbbi együttműködési, forrásteremtési és CSR-lehetőségeit.

A javaslatokhoz kapcsolódó, további kidolgozást igénylő témák:

- Részletesen meg kell határozni a pályázatok és bírálatok nyilvánosságának szabályait, különös tekintettel arra, hogy a nyertes és nem nyertes pályázatok esetében mely információk, milyen részletességgel és milyen feltételekkel hozhatók nyilvánosságra. Tisztázni kell a pályázók jogos érdekeinek, a bizalmas adatoknak és a pályázati döntések ellenőrizhetőségének összehangolását.
- Külön döntést igényel a bírálatok indokolásának nyilvánossága, a nem nyertes pályázatok tartalmának hozzáférhetősége, valamint a kizárási döntések közzétételének részletes szabályozása.

2.8 A pályázati rendszert érintő stratégiai és tartalmi kérdések

A közösségi gyűlés azon javaslatai, melyek a pályázati rendszer tartalmi kérdéseit érintik, ezek közül is a pályázati preferenciákat, pályázati formákat, és a pályázati rendszerrel kapcsolatos stratégiai kérdéseket. Itt olyan javaslatok szerepelnek, amelyek eredetileg más témáknál merültek fel, de ott nehezen voltak beilleszthetőek. A közösségi gyűlés önmagában tehát nem tárgyalta ezt a kérdéskört, de itt külön mutatjuk be, mert tartalmilag önálló témát képeznek.

A pályázati rendszerrel kapcsolatos stratégiai kérdések

- Azt, hogy melyek legyenek a kiemelten támogatott ügyek, az Alap és a civil szervezetek átlátható folyamatban, közösen határozzák meg.
- Az éves beszámoló tapasztalatai és a monitorozás eredményei alapján készüljön az Alap működésére vonatkozó saját fejlesztési terv. Ez határozza meg a támogatási rendszer és a pályázati kiírások fejlesztési irányait, konkrét céljait és a szükséges változtatásokat.
- Az Alap ösztönözze a civil szervezeteket saját működésük fejlesztésére, és arra, hogy fejlesztési pályázatokon is induljanak. A cél az, hogy idővel lehetőség szerint ne legyen szükségük működési támogatásra, és a felszabaduló források más szervezetek számára váljanak elérhetővé.
- Az Alap részéről a pályázatok lezárása az elszámolást követően max. 1 éven belül történjen meg, az átláthatóság biztosítása érdekében is.

Pályázati preferenciák

- Az elmaradottabb régiókba kerüljön több forrás az Alaptól, amely kezelje prioritásként ezeknek a térségeknek a támogatását.
- A krízishelyzetben lévő civil szervezetek külön forrásból, egy krízisalapból vagy önálló krízistámogatási kategóriából kaphassanak támogatást. A krízistámogatás meghatározott időre szóljon, és csak meghatározott ideig lehessen igénybe venni. Ha a szervezet a támogatási időszak alatt, vagy egy előre meghatározott időre nem tud túljutni a krízisen, ne kaphasson további krízistámogatást. Ha sikerül kilábalnia a nehéz helyzetből, más pályázati kategóriában indulhasson.

Pályázati formák

- Egyszerűsített pályázatok közzététele.
- Hosszabb távú működési támogatási forma bevezetése: 3+2 év, mérföldkövekhez kötött, folyamatos mérés és monitorozás, de eltérés esetén ez önmagában ne jelentse a támogatás leállítását, legyen korrekciós lehetőség, rugalmasság a támogatási formában, a fejlődés érdekében. A célja a saját lábon álló civil szervezet kialakulása, „a legjobb Alap, amire már alig van szükség”.

3 Az online platform javaslatai a Nemzeti Együttműködési Alap megújítására

3.1 Háttér

Az online platform indításának oka alapvetően az volt, hogy a koalíció nem szerette volna a közösségi gyűlés által felvetett fontos, de idő hiányában nem megtárgyalható témákat kihagyni, vagy csak koalíciós szinten kidolgozni. A platform részvételi lehetőséget adott azok számára, akik csalódottak voltak amiatt, hogy jelentkeztek, de végül nem kerültek be a közösségi gyűlés szervezetei közé, továbbá azoknak is, akik szakmailag szerettek volna hozzájárulni a központi civil alap új koncepciójának kidolgozásához.

A koalíció a “Common” részvételi platformon teljes döntéshozatali folyamatot vitt végig, amely minden szakaszában nyitott volt új résztvevők bevonására is. A munkában résztvevőkről alapvetően elmondható, hogy elsősorban civil szakértők vagy nagyobb, hálózati funkcióval is működő civil szervezeti képviselők voltak.

Ezúton is szeretnénk megköszönni annak a 24 embernek a hozzájárulását, aki javaslatot tett, kommentelt, értékelt és szavazott az egy hónapos folyamat alatt.

3.2 Az online platform

A koalíció a Common platform működtetőivel, a One Project csapatával, a részvételi folyamatokban már korábban is dolgozó tagjainak köszönhetően vette fel a kapcsolatot. A One Project 2020-ban alapított nemzetközi nonprofit szervezet, amelynek célja a gazdasági demokrácia előmozdítása, valamint a tőkés gazdasági modellek fenntarthatóbb, igazságosabb alternatívákkal való felváltása. A platformot az utolsó éves pilot szakaszában, ingyen használatra kapta meg a koalíció a szervezettől, akik szorosan és lelkesen kísérték végig a folyamatot, figyelve a legapróbb jelzésekre is.

Mivel a koalíció is először alkalmazott ilyen típusú eszközt, hamar szembesült a folyamat buktatóival, akár a bevonás, a megfelelő időbeosztás vagy a folyamat technikai kihívásai terén. Mindezek ellenére ez a fázis is erősítette a teljes folyamatot, és az itt szerzett tapasztalatok, a megfogalmazott javaslatok minden bizonnyal inspirálóan hatnak majd a döntéshozókra.

3.3 A résztvevők bevonása

A folyamatban való részvétel egyik nehézsége az volt, hogy a szervezetek csak regisztrációt követően tudtak részt venni a döntéshozatalban. A résztvevőket minden esetben egyedi meghívással kapcsolta be a koalíció a rendszerbe. Elsősorban azok kaptak közvetlen meghívást, akiknek a koalícióval már volt korábban kapcsolata. Ilyenek voltak például:

- a közösségi gyűlés tényleges résztvevői;
- a közösségi gyűlésre regisztrált, de be nem válogatott civil képviselők (biztosítva számukra is a beleszólási jogot);
- A koalíció hírlevél-feliratkozói.

Azok, akik korábban nem álltak kapcsolatban a koalícióval, de be kívántak kapcsolódni a folyamatba, online regisztrációs űrlapot tölthettek ki. A regisztrált résztvevőket ezt követően, a feldolgozást követő napokban hívta be a koalíció a felületre.

A regisztrációs lehetőséget a koalíció saját felületein, a saját Facebook-csoportjában, valamint a partner szervezetek kommunikációs csatornáin hirdette meg. Ennek a komplex bevonási stratégiának köszönhetően közel 310 fő kapott meghívást és hozzáférést a platformhoz. Ebből 108 kifejezetten a platform regisztrálásra jelentkező szervezet volt. A 310 meghívottból összesen 60 aktiválta a profilját, és végül 23 tett aktívan javaslatot vagy kommentelt, és 19 szavazott.

3.4 A döntéshozatali folyamat

A döntéshozatali folyamat 2026 szeptember 23-tól október 20-ig tartott, és négy részből állt. A résztvevők először a témákhoz kapcsolódva tehettek javaslatokat, majd a témák szűrése után kommentálták a javaslatokat, kifejtették véleményüket. A véglegesített 24 javaslat közül ötöt választhattak ki és szavazhattak rájuk, így alakult ki a javaslatok közötti sorrend.

3.5 Témák és javaslatok

A közösségi gyűlés során több téma felmerült, amelyet a jelenlevők fontosnak tartottak és elemezni akartak a későbbiekben. A témák klaszterezését és priorizálását követően a résztvevők meghatározták azt a 6 kérdéskört, amelyet a közösségi gyűlésen megvitatnak, és kiválasztották azokat, amelyeket a platformon, más résztvevőkkel közösen tudtak csak tárgyalni. A 4 téma végleges

megfogalmazását a facilitátorok, a vezető szakértő és a vezető facilitátor segítette, és így kerültek fel a platformra.

A következőkben a platformon zajló munkát úgy mutatjuk be, hogy megadjuk a tárgyalt témát, annak rövid kifejtését, a hozzá érkezett javaslatokat, és a javaslatokra érkezett szavazatok számát. A javaslatok és a beérkező kommentek részletes leírása, bemutatása a 3. sz. mellékletben található.

Külső kapcsolati rendszerek és partnerségek (1)
Melyek azok a területek/tevékenységek, amelyek fontosak a civil szektor szempontjából, de ne az állami alap lássa el őket, hanem partnerségeket építsen más szolgáltatókkal/intézményekkel/szervezetekkel? Finanszírozza-e az alap ezeket a külső partnerek által megvalósított tevékenységeket? Hogyan építsen a civil alap hatékony, közvetlen és túlbürokratizálástól mentes szakmai és stratégiai partnerségeket a hazai, regionális és nemzetközi szereplőkkel?

Javaslatok:

1. Brandépítés és sajtó: Együttműködés a civil sajtóval (is) + Építse a civil szektor brandjét. Szavazatok száma: 2
2. Megyei jelenlét: Megyei civil roadshow-kon jó gyakorlatok bemutatása + Pályázat az ÚjNEA :) támogató funkciókra. Szavazatok száma: 3
3. A NEA kapcsolódása a jogalkotáshoz. Szavazatok száma: 3

Helyi jelenlét és regionális támogatási pontok (2)
Milyen helyi és regionális központokon, infrastruktúrán vagy hálózatokon keresztül lehetne a civil támogatási rendszert közelebb vinni a helyi közösségekhez és szükségletekhez? Hogyan kapcsolódjanak ezek az alaphoz? Hogyan válasszák ki ezeket a partnereket? Milyen hatókörrel bírjanak? Milyen előnyökkel és kockázatokkal járna a regionális központok/partnerek/hálózatok bevonása? Mi lenne az alaphoz kapcsolódóan a feladatuk?

Javaslatok:

4. Közös civil szolgáltató központok. Szavazatok száma: 1
5. Önkiszolgáló Civil Közösségi Iroda létrehozása. Szavazatok száma: 1

Támogatási struktúrák és kiírási keretek (3)
Milyen támogatási kategóriákra, projektidőszakokra és pályázati ütemezésre és milyen jellegű támogatásokra van szükség ahhoz, hogy a civil szervezetek működése és fejlesztései hosszú távon is kiszámíthatóak legyenek?

Javaslatok:

6. Hálózati működés támogatása. Szavazatok száma: 6
7. Továbbosztás (regranting)? Szavazatok száma: 5
8. Többéves működési támogatás: Nagyobb volumenű működési támogatások + Legyenek működési támogatások, Többéves támogatás a folyamatos helyi jelenléthez + Működési és szervezetfejlesztési támogatás, civil lottó + Hosszútávú működés. Szavazatok száma: 7
9. Idősügynek legyen külön kerete, mint az ifjúságinak. Szavazatok száma: 0
10. Új országos kollégium létrehozása. Szavazatok száma: 0
11. A szervezetek társadalmi és online láthatósága. Szavazatok száma: 2
12. A szakmai pályázatok tartalmi követelményei. Szavazatok száma: 1
13. Kutatási és hatásmérési tevékenységek támogatása**.** Szavazatok száma: 4
14. Innovációs és kísérleti pályázati kategória. Szavazatok száma: 6
15. Támogatási időszak újratervezése: NEA támogatási időszakának naptári évhez igazítása + A pályázati menetrend kiszámíthatóbbá tétele. Szavazatok száma: 0
16. Közfeladat-ellátásba való bekapcsolódás támogatása. Szavazatok száma: 3
17. A nemzetiségi pályázati rendszer átalakítása. Szavazatok száma: 0
18. Decentralizált döntéshozatali rendszert! Szavazatok száma: 12
19. Normatív finanszírozás stratégiai célok mentén. Szavazatok száma: 5
20. A pályázatok teljes nyilvánossága. Szavazatok száma: 6
21. A szakmai beszámolók alulértékelése. Szavazatok száma: 5

Pénzügyi forrásokon túli szakmai támogatás (4)
A közvetlen pályázati támogatásokon túl milyen egyéb szolgáltatásokkal, képzésekkel, mentorálással vagy kapacitásfejlesztéssel tudná az alap a leghatékonyabban segíteni a hazai civil szektort? Kell-e hogy mást is tegyen a támogatási alap? Ha igen, akkor milyen feladatokat kellene még ellátnia?

Javaslatok:

22. Szakmai támogatás oktatási programokhoz. Szavazatok száma: 5
23. Szervezeti megújulás és fiatalok bevonása. Szavazatok száma: 5
24. Civil láthatóság: Nem ismernek minket! + Helyi civil szervezetek láthatóságának erősítése. Szavazatok száma: 0

A legtöbb szavazatot kapott javaslatok

A 24 javaslat releváns, érdemi volt, az értékelések és kommentelések során tartalmas viták, reakciók születtek, a szavazás eredménye pedig meglepő módon kiemelt olyan javaslatokat is, amelyek akár a szavazásig semmilyen megjegyzést, értékelést nem kaptak, tehát végül is vita nélkül kaptak támogatást.

Az 5 legtöbb szavazatot kapott javaslat mindegyike a “Támogatási struktúrák és kiírási keretek” témához érkezett. A legtöbb továbbjutó javaslat (16) egyébként is ebbe a kategóriába tartozott, ami mutatja a témában rejlő további deliberációs lehetőségeket. A legtöbb szavazatot kapott javaslatok a következők voltak:

- “Decentralizált döntéshozatali rendszer”. 12 szavazat.

Ez a javaslat a szubszidiaritás és önrendelkezés elvét, a forrás regionális szinten való elosztását hangsúlyozza, nagyban illeszkedik a közösségi gyűlésen, különösen az Alap szervezeti felépítése téma alatt elhangzottakhoz, ahol a regionális jelenlét erősítése ugyanúgy megjelent.

- “Többéves működési támogatás”. 7 szavazat:

A második legtöbb szavazatot kapó javaslat a többéves működési támogatás bevezetéséről szólt, ami egyben a legnagyobb klaszter is volt az értékelési szakaszt követően és 5 különböző, a javaslattételi időszakban beérkező javaslat összevonásából született. Lényege a többéves, hosszú távú működési támogatások bevezetése, ami a kiszámíthatóságot és a hatékonyságot erősítené. Ez az ötlet a közösségi gyűlésen is megjelent, nem ütközik az Alapban megfogalmazottakkal.

- “Hálózati működés támogatása”. “Innovációs és kísérleti pályázati kategória”.

A harmadik legtöbb szavazatot kapó javaslatok között 2 új pályázati kategória felvetése szerepel, a hálózati működés támogatása és az innovációs pályázati kategória, amelyekből az első inkább felvetésszerű és a hálózatok megtartását, újraélesztését szolgáló nagyobb volumenű pályázati kategória, míg a második rugalmas, kisebb, innovációt ösztönző pályázati kategóriát takar. Bár a közösségi gyűlés megemlíti a hálózatosodást, inkább közvetetten akarja azt elérni különböző eszközökkel. (Pl. Adatbázis).

- “A pályázatok teljes nyilvánossága”.

Szintén 6 szavazatot kapott a javaslat, ami új megközelítés a pályázati rendszer és a pályázatok átláthatóságára vonatkozóan. A javaslattevő mind a pályázatokat, mind a beszámolókat kereshető módon, teljesen nyilvánosságra hozná, amit egyrészt az elszámoltathatósággal, a potenciális támogatókhoz való eljutással és a szektoron belüli, egymástól való tanulással magyaráz. Ez a javaslat alapvetően összeegyeztethető a közösségi gyűlésen elhangzottakkal, ugyanis az átláthatósághoz kapcsolódóan fontos megállapítás volt a közösségi gyűlésen a pályázók jogos érdekének meghatározása, amire az online platformon javaslattevő adott ötleteket.

A leginkább támogatott javaslatok egy része tehát egyrészt olyan típusú ötlet, ami már a korábbi állami alapok, vagy más hazai magánalapok működésében is jelen volt, másik része viszont teljesen újszerű, és habár nemzetközi színtéren fellelhető, a hazai környezetben akár radikálisnak is számíthat.

Az online platform és a közösségi gyűlés javaslatainak összevetését követően megállapíthatjuk, hogy azok nem egymást kizáróak, hanem egymást erősítve alkotnak egy közös egészet. Ahol esetleg nem, ott természetesen a közösségi gyűlés javaslatait érdemes elsődlegesnek tekinteni.

Mellékletek:

1. **A közösségi gyűlés szakértői, facilitátorai**
2. **A közösségi gyűlésen résztvevő szervezetek listája**
3. **Az online platform döntéshozatali szakaszai, a beérkezett javaslatok és hozzászólások részletes bemutatása**

4 Mellékletek

4.1 1.sz. melléklet: A közösségi gyűlés szakértői, facilitátorai

Szakértők:

Beke Márton, közösségi és civil fejlesztő, a GYIÖT operatív vezetője, az EMMI korábbi főosztályvezetője
Michal Braun, a lengyel Nemzeti Szabadság Intézet – Civil Társadalom Fejlesztési Központ igazgatója
Csordás Anett, közösségszervező, Civil Kollégium Alapítvány
Dés Júlia, a Gyökerek és Szárnyak Alapítvány igazgatója
Gerencsér Balázs, a NIOK Alapítvány igazgatója
Gerő Márton, adjunktus ELTE TáTK Szociológia Intézet
Giczey Péter, a Parola folyóirat szerkesztője
Hámori György, adománygyűjtés és nemzetközi kapcsolatok, Gyökerek és Szárnyak Alapítvány
Havasi Zoltán, a Budapest Bike Maffia Egyesület elnöke
Kákai László, egyetemi tanár, PTE BTK Politikatudományi és Nemzetközi Tanulmányok Tanszék, a Civil Szemle Alapítvány kurátora
Koppány Judit, ország menedzser, Badur Alapítvány
Kovács Kamilla, szociológus, az Esély és Részvétel Közhasznú Egyesület tanácsadója, a Miskolci Önkormányzat korábbi részvételi referense
Kubát Dániel, ügyvédjelölt, Magyar Helsinki Bizottság
Móra Veronika, az Ökotárs Alapítvány igazgatója
Nagy Ádám, a Civil Szemle főszerkesztője, egyetemi tanár
Nizák Péter, a Civil Szemle Alapítvány kuratóriumi elnöke
Palik Zoltán, szakmai vezető Esély és Részvétel Közhasznú Egyesület, Borsod-Abaúj-Zemplén Vármegyei Civil Közösségi Szolgáltató Központ
Peták Péter, civil szakértő, Emberség Erejével Alapítvány és Aspektus Csoport
Petőné Vizi Valéria, a Mobilitás Ifjúsági Szolgálat Pályázati Igazgatóság korábbi igazgatóhelyettese
Sándor Bea, Sortition Foundation

Facilitátorok:

Barna Erika, Csere Áron, Dallos Eszter, Mádi Szilvia, Molnár Anna, Molnár Ágnes, Pál Bence

Vezető facilitátor:

Fekete Éva, közösségfejlesztő, civil szakértő, Tabulapláza Alapítvány

Vezető szakértő:

Nyirati András, az Emberség Erejével Alapítvány elnöke

4.2 2. sz. melléklet: A közösségi gyűlésen résztvevő szervezetek listája

BIKSZE

Centrál Kör Egyesület

Civil Iránytű Alapítvány

Civilzugló Egyesület

Csodaműhely Egyesület

Csűrdöngölő Kulturális Egyesület

DODI TRIBAL SE

Életminőségért Alapítvány

ÉN IS VAGYOK! Mozgássérült Generációk Érdekvédelmi Egyesülete

Ficsak Békéscsaba Alapítvány

Geopolitikai Tanács Közhasznú Alapítvány

Hajdú-Bihar Megyei Sportszövetség

Hiányzó Láncszem Alapítvány

IlcsiDance Tse.

Impulzus Egyesület

Iregszemcse Kultúrájáért Alapítvány

Karisz Kisebbségi Egyesület

KORE- Koraszülöttekért Országos Egyesület

Közösségi Innovációs és Ifjúsági Egyesület

Lesenceistvándi Lokálpatrióta Egyesület

Letenyéért Közéleti Egyesület

Magyar Bibliodráma Egyesület

Magyarországi Európa Társaság

Megoldás a Biztonságra Alapítvàny

Minden, ami Szatmar-Bereg

Phiren Amenca

Regionális Civil Központ Alapítvány

SKR-HU

Somogy Ifjúságáért Egyesület

Szegedi Cicamentők Állatvédő Egyesülete

SZÉF Kulturális és Népművészeti Egyesület

Te avagy Önmagad Legjobb Verziója Egyesület

Tolna Megyei Felnőtt Diabetesesek Egyesülete

Trauma Ambulancia egyesület

Tudatos Ifjúságért Alapítvány

"Valami elkezdődött"

Víz Koalíció

Zöld Orom Egyesület

4.3 3. sz. melléklet: Az online platform döntéshozatali szakaszai, a beérkezett javaslatok és hozzászólások részletes bemutatása

Döntéshozatali szakaszok

1. **Javaslattétel (**Szept. 23. – Okt. 10.)

A résztvevők feltölthették egyéni és szervezeti javaslataikat a közösségi gyűlésen nyitva maradt témakörökben. Összesen 38 javaslat érkezett be, és már ebben a szakaszban látható volt egy aktivitás is a javaslatok kommentszekciójában, ami tovább formálta a javaslatokat.

2. **Szűkítés és értékelés (**Okt. 11. – Okt. 13.)

A beérkezett ötletek strukturálása és módszertani szűrése zajlott. A 38 javaslatból 33 jutott tovább az értékelési szakaszba. Azok a javaslatok estek ki, amelyek a közösségi gyűlésen tárgyalt témákhoz kapcsolódtak, hiszen nem akartuk felülírni egy párhuzamos folyamattal a közösségi gyűlésen sokkal mélyebben deliberált elképzeléseket.

3. **Szavazás (**Okt. 14. – Okt. 20.)

Az összevonásokat és a további kiejtéseket követően 24 véglegesített javaslat került a szavazólapra, ahol minden résztvevő kiválaszthatta az általuk legértékesebbnek tartott 5 elemet. Összesen 19 fő adta le a szavazatát, de a súlyozások rendkívül jól látszódtak már ebből a részvételi arányból is. A leadott szavazatok 1-1 javaslaton 0-12 szavazat közé estek, így az alábbi mezőny alakult ki:

Legerősebb	12 szavazat
Erős	7-5 szavazat
Közepes	4-3 szavazat
Gyenge	2-1 szavazat
Leggyengébb	0 szavazat

4. **Eredményhirdetés (**Okt. 21. – Nov. 7.)

A szavazási eredmények összesítése, a végleges javaslatcsomag publikálása és beépítése a koalíció anyagába.

Javaslatok a külső kapcsolati rendszerek és partnerségek témához

1. **Javaslat címe:** Brandépítés és sajtó

Összevont javaslatok száma és címe:

2 javaslat is érkezett ebben a témában a javaslattételi időszakban

Együttműködés a civil sajtóval (is) + Építse a civil szektor brandjét

Általános témája és tartalma:

A két javaslat közös alapgondolata a tartalmi értékteremtés bemutatása. Az egyik javaslat a kutatások, tanulmányok és szakmai publikációk támogatásával hozna felszínre értékes tudást, míg a második a sikeres projektek, jó gyakorlatok és fejlesztési ötletek felhangosítását várja el az Alaptól. Mindkét megközelítés egyetért abban, hogy az Alap kiváló pozícióban van ahhoz, hogy hídként működjön a szektor és a külvilág között, felületet adva a civil szféra társadalmi hasznosságának bizonyítására.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A visszajelzések egyértelműen megerősítik a javaslatokat, és rámutatnak, hogy a civil szektor ismertségének növelése kulcskérdés.

Gyakorlati kiegészítésként felmerült a közmédia bevonása, hogy a sikeres projektek a szélesebb lakossághoz is eljussanak. A hozzászólások legfőbb dilemmáját az szabja meg, hogy hol húzódnak az Alap határai: miközben a teljes kormányzati szemléletváltás és a civil szervezetek elfogadtatása irreális elvárás lenne, az Alapnak – kormányzati struktúrán belüli pozícióját kihasználva – egyedülálló lehetősége és feladata, hogy a civileket tiszteletre méltó, értékes társadalmi szereplőkként mutassa be.

Szavazatok száma és mezőny:

2 szavazatot kapott a szavazási szakaszban- gyenge mezőny

2. **Javaslat címe:** Megyei jelenlét

Összevont javaslatok száma és címe:

2 javaslat is érkezett ebben a témában a javaslattételi időszakban

Megyei civil roadshowkon jó gyakorlatok bemutatása + Pályázat az ÚjNEA :) támogató funkciókra

Általános témája és tartalma:

A két javaslat közös alapja a helyi jelenlét átértékelése és a regionális elérés hatékonyabbá tétele. Mindkét felvetés egyetért abban, hogy a jelenlegi tájékoztató és támogatási rendszer korrekcióra szorul, és a felszínes vagy túlságosan központosított események helyett valódi, tartalommal megtöltött jelenlétre van szükség a megyékben és a kistelepüléseken.

Közös elem a szektoron belüli tudásátadás és segítségnyújtás előtérbe helyezése is. Míg az egyik javaslat a jó gyakorlatok bemutatásán keresztül, horizontális tanulással inspirálná a helyi szereplőket, addig a másik a gyakorlati megvalósítást és elszámolást segítő funkciók kiszervezésével és decentralizálásával biztosítana közvetlen támogatást.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Nem érkeztek visszajelzések a javaslatra

Szavazatok száma és mezőny:

3 szavazatot kapott a szavazási szakaszban- közepes mezőny

3. **Javaslat címe**: A NEA kapcsolódása a jogalkotáshoz

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a pályázati elszámolások és a számviteli jogszabályok összehangolását, valamint az adminisztráció érdemi csökkentését szorgalmazza. Lényege, hogy a NEA és a szakminisztériumok együttműködésével a gyakorlatban bevált elvek épüljenek be a jogalkotásba. Ilyen lenne például az , hogy a beszámolók és a pályázati elszámolások azonos fogalmakra épüljenek, így a civil szervezeteknek ne kelljen ugyanazokat az adatokat többször, eltérő formában előállítaniuk.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Nem érkeztek visszajelzések a javaslatra

Szavazatok száma és mezőny:

3 szavazatot kapott a szavazási szakaszban- közepes mezőny

Javaslatok a helyi jelenlét és regionális támogatási pontok témához

4. **Javaslat címe:** Közös civil szolgáltató központok

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat olyan civil közös szolgáltató központok és támogatási utalványok bevezetését szorgalmazza, amelyek a szervezetek háttérkapacitás- és forráshiányát hivatottak orvosolni. Az Alap által finanszírozott központok kedvezményes szakmai szolgáltatásokat – például könyvelési, jogi, IT-, HR- és kommunikációs segítséget – biztosítanának a civileknek. Ezt egészítené ki egy rugalmas utalványrendszer, amellyel a szervezetek a saját igényeikre szabva vásárolhatnának fejlesztéseket.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A beérkezett szakmai hozzászólások egyöntetűen támogatják a civil szervezeteknek nyújtott háttérszolgáltatások fontosságát, ugyanakkor jelentős szerkezeti, minőségbiztosítási és intézményi kiegészítéseket fogalmaznak meg az elképzelés megvalósításához.

A diskurzus során az egyik megszólaló kifejti, hogy teljesen új hálózat kiépítése helyett a több, mint két évtizede működő, civil szervezetek által működtetett Civil Központok meglévő kapacitásaira, felhalmozott szakmai tapasztalatára és kiterjedt kapcsolati hálójára kell támaszkodni. A hozzászóló szerint a leghatékonyabb működést egy kétszintű szolgáltatási modell biztosítaná. Ebben az első szintet a mindenki számára ingyenesen és területileg hozzáférhető alapszolgáltatások alkotnák, amelyekre a kisebb, önkéntes alapon működő szervezetek védelmében továbbra is szükség van. A javasolt utalványrendszert kizárólag a második szintre, a speciális szervezetfejlesztésekre – például digitalizációra, kiberbiztonságra vagy HR-fejlesztésre – lenne célszerű alkalmazni.

A szakértők emellett nyomatékosan figyelmeztetnek arra, hogy az utalványos

rendszer önmagában nem garantálja a megfelelő szakmai színvonalat, elengedhetetlen a szigorú szakmai követelmények és minőségbiztosítási garanciák felállítása. Végül a hozzászólások egy része azt is hozzáteszi, hogy ezen szolgáltató központok finanszírozása és felügyelete nem a pályázatkezelő támogatási Alap feladata. Az államnak e rendszert az Alaptól elkülönülten, közvetlen megrendelőként kell működtetnie, így biztosítva a szolgáltatások minőségét és a feladatkörök tiszta elválasztását.

Szavazatok száma és mezőny:

1 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-gyenge mezőny

5. **Javaslat címe:** Önkiszolgáló Civil Közösségi Iroda létrehozása

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat közösségi civil irodák létesítését és időszakos használatának pályáztatását szorgalmazza az irodátlan egyesületek számára. Ez a rugalmas megoldás kiváltaná az állandó irodabérlet magas működési költségeit az olyan szervezeteknél, amelyeknek nincs szükségük folyamatos fizikai jelenlétre.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A kommentelők egyöntetűen elvetik a fizikai irodák ötletét: drágának és feleslegesnek tartják, mivel a korábbi hasonló NEA-pályázatokra nem volt igény, a közösségi terek biztosítása pedig az önkormányzatok feladata. A hozzászólók szerint az irodaterek fenntartása helyett a közösen igénybe vehető, kedvezményes szolgáltatások (könyvelés, jogi segítség, adminisztráció) központi biztosítása jelentene valódi segítséget.

Szavazatok száma és mezőny:

1 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-gyenge mezőny

Javaslatok a támogatási struktúrák és kiírási keretek témához

6. **Javaslat címe:** Hálózati működés támogatása

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a civil hálózatok működési támogatását szorgalmazza. Lényege, hogy a projektalapú finanszírozás helyett az új állami Alap biztosítson valódi működési forrást mind a hazai, mind a nemzetközi hátterű hálózatok (vagy azok magyar tagjai/konzorciumai) számára.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Nem érkeztek visszajelzések a javaslatra

Szavazatok száma és mezőny:

6 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

7. **Javaslat címe:** Továbbosztás (regranting)?

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a forrás-továbbosztás (*re-granting*) bevezetését szorgalmazza, amellyel az új állami Alap a támogatásközvetítő alapítványokon keresztül érhetné el a legkisebb, legújabb vagy akár a be nem jegyzett civil közösségeket.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A javaslat és a beérkezett szakmai visszajelzések egyöntetűen támogatják a forrás-továbbosztás (*re-granting*) bevezetését, kiemelve, hogy a modell már a hazai gyakorlatban is bizonyított. Egy résztvevő hozzászólása szerint a rendszer legfőbb értéke a szubszidiaritás érvényesülése: a döntések ott születnek meg, ahol a legtöbb helyi vagy szakterületi tudás áll rendelkezésre. A továbbosztás történhet tematikus alapon vagy területi alapon (példaként említve a gödöllői civil együttműködést), ami a források célba érésén túl a hálózatosodást, az együttműködést és a közösségépítést is erősíti. Egy másik résztvevő konkrét vállalati példán (K&H Bank és idős klubhálózat együttműködése) keresztül igazolta a modell életképességét, megerősítve, hogy a közvetítő szervezetek érdemi szakmai hozzáadott értéket tudnak biztosítani, és nyitottságukat fejezték ki az ilyen típusú feladatok felvállalására.

Szavazatok száma és mezőny:

5 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

8. **Javaslat címe:** Többéves működési támogatás

Összevont javaslatok száma és címe:

5 javaslat is érkezett ebben a témában a javaslattételi időszakban

Nagyobb volumenű működési ámogatások + Legyenek működési támogatások

+ Többéves támogatás a folyamatos helyi jelenléthez + Működési és szervezetfejlesztési támogatás, civil lottó + Hosszútávú működés

Általános témája és tartalma:

A javaslatok a projektalapú finanszírozás korlátaira reagálva a többéves, kiszámítható és rugalmas működési támogatások bevezetését szorgalmazzák. Az elgondolások központi eleme az egyéves ciklusokról való elmozdulás 2-3 éves támogatási időszakokra, ami biztosítaná a szervezetek folyamatos működését, a hosszabb távú tervezhetőséget, valamint a tartós partnerségek kiépítését. A támogatások a szervezet küldetésével összhangban szabadon felhasználhatók lennének a legalapvetőbb fenntartási és bérköltségekre, beleértve az irodabérletet, a könyvelést, vagy a vidéki és hátrányos helyzetű közösségekben elengedhetetlen folyamatos jelenlétet és terepmunkát. A nagyobb szervezetek számára is értelmezhetőbb összegek biztosítása mellett a javaslattevők rotációs szabályokat is rögzítenének a túlzott függőségek elkerülésére, emellett pedig egy innovatív, akkreditáción és sorsoláson alapuló „Civil lottó” modellt is felvetnek a bürokrácia csökkentésére és a rugalmas forráshoz jutás megkönnyítésére.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A beérkezett hozzászólások és szakmai viták egyöntetűen megerősítik a működési támogatások elengedhetetlen mivoltát, ugyanakkor számos alapvető dilemmát és részletes szabályozási javaslatot hoznak a felszínre a visszaélések megelőzése és a források igazságos elosztása érdekében.

A diskurzus egyik legfőbb törésvonala a finanszírozási folytonosság és a források forgatásának dilemmája körül alakult ki. A szakértők egy része a 2–3 éves támogatási ciklusok végén teljesítmény- és hatásalapú megújítást javasol, mivel a támogatás utáni automatikus kizárás újratermelné a finanszírozási bizonytalanságot és a szakemberek elvesztését. Ezzel szemben más hozzászólók amellett érvelnek, hogy a véges források miatt elkerülhetetlen a támogatottak körének időszakos forgatása (például legfeljebb 3–5 éves időkorláttal), megelőzve, hogy a szervezetek tartósan az állami forrásoktól függjenek, és elveszítsék kritikus függetlenségüket.

A résztvevők egyetértenek abban is, hogy a működési támogatást szigorú jogosultsági feltételekhez kell kötni a visszaélések elkerülésére. Ennek mércéjeként a korábbi működési éveket, a költségvetés méretét vagy a bizonyított helyi jelenlétet jelölték meg, hangsúlyozva a legkisebb szereplők védelmét is, hogy a belépési

küszöbök ne zárják ki az alacsony árbevételű, de értékes munkát végző szervezeteket. A finanszírozás mértékére vonatkozóan sávos és arányos modell merült fel: a működési támogatást a korábbi bevételek meghatározott százalékában (például 15–30%-ban) célszerű megállapítani, ahol a kisebb szervezetek magasabb, a nagyobbak pedig alacsonyabb arányú kiegészítést kapnának. Ez biztosítaná a projektekhez szükséges önrészt és a reális infrastruktúra-költségeket, mint a bér, a rezsi vagy a digitális eszközök.

Szavazatok száma és mezőny:

7 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

9. **Javaslat címe:** Idősügynek legyen külön kerete mint az ifjúságinak

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat az idősügyi civil szervezetek számára külön, dedikált pályázati keret létrehozását szorgalmazza.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Az egyik résztvevő kritikája szerint az Alapnak nem kellene ágazati (idősügyi, ifjúsági) feladatokat átvállalnia, mert ez a szaktárcák dolga. A külön keretek helyett inkább a bírálók képzésére van szükség, hogy megfelelően tudják értékelni az eltérő pályázatokat.

Szavazatok száma és mezőny:

0 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-leggyengébb mezőny

10. **Javaslat címe:** Új országos kollégium létrehozása

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat egy önálló Országos Társadalmi Vállalkozásfejlesztési Kollégium létrehozását szorgalmazza az új NEA keretében, amely a civil szervezetek által működtetett társadalmi vállalkozások célzott, szakmai és gazdasági fejlesztését szolgálná. A koncepció 24–36 hónapos támogatási ciklusokat és magasabb keretösszegeket javasol, hogy a szociális gazdaságot erősítő civil szereplők a puszta fennmaradás helyett kiszámítható, többéves léptékben tervezhessenek,

munkahelyeket teremthessenek és tartós társadalmi értéket hozzanak létre.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Egy résztvevő véleményezte az ötletet, aki egyetért a társadalmi vállalkozások többéves, nagyobb volumenű támogatásával, de ellenezi a NEA-n belüli új kollégium létrehozását. A társadalmi vállalkozás ugyanis nem külön tevékenységi terület szerinte, hanem működési forma, így egy ilyen kollégium szétfeszítené a NEA struktúráját, és elvonhatná a forrásokat az általános civil működéstől.

Megoldásként a NEA-tól független, önálló Civil Társadalmi Vállalkozásfejlesztési Program kialakítását javasolja. Ez a civil-, gazdasági-, szociális- és területfejlesztési szaktárcák közös irányításával, új forrásból működne, és a pénzbeli támogatáson túl mentorálást, beruházási és piacra jutási segítséget is nyújtana.

Szavazatok száma és mezőny:

0 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-leggyengébb mezőny

11. **Javaslat címe:** A szervezetek társadalmi és online láthatósága

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a közpénzek átláthatóságát és a civil programok láthatóságát növelné azzal, hogy a támogatott szervezetek számára előírná a nyilvános online jelenlétet (honlap vagy közösségi oldal). Az elszámolás részeként kötelező lenne megadni e felületek elérhetőségét és beszámolni a nyertes projekt eredményeiről.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Egy hozzászólás érkezett, amely kritikus a javaslattal szemben: szerinte a kötelező honlap- vagy közösségimédia-kezelés plusz kiadással és időráfordítással jár, ami a kis szervezeteket a tényleges civil munkától vonná el.

Szavazatok száma és mezőny:

2 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-gyenge mezőny

12. **Javaslat címe:** A szakmai pályázatok tartalmi követelményei

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat szigorúbb tartalmi követelményeket írna elő a szakmai pályázatokra: tanulmányutaknál kötelezővé tenné a részletes tematika, a célok és a partnerek csatolását (NIR-ben), együttműködéseknél pedig a megállapodás feltöltését. Ezáltal elkerülhetővé válna, hogy a rejtett működési célú pályázatokat vagy a kirándulásszerű kezdeményezéseket szakmai tanulmányútként nyújtsák be.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Egy hozzászólás érkezett, amelyben a résztvevő támogatja a bírálati rendszer megújítását és a szakértői értékelést.

Szavazatok száma és mezőny:

1 szavazatot kapott a szavazási szakaszban- gyenge mezőny

13. **Javaslat címe:** Kutatási és hatásmérési tevékenységek támogatása

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslattevő szerint a hatékonyabb és célzottabb beavatkozások érdekében az Alapnak külön forrást és szakmai-módszertani segítséget kellene biztosítania a helyzetfeltárásra, szükségletfelmérésre és a célcsoportokkal folytatott konzultációkra.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Egy megerősítő visszajelzés érkezett a javaslatra.

Szavazatok száma és mezőny:

4 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-közepes mezőny

14. **Javaslat címe:** Innovációs és kísérleti pályázati kategória

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat egy kisléptékű, alacsony adminisztrációjú innovációs és kísérletezési támogatási keret létrehozását szorgalmazza a civil szervezetek számára, amely az

új megoldások kockázatmentes tesztelését tenné lehetővé.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Egy támogató, megerősítő visszajelzés érkezett az egyik résztvevőtől, aki szerint fontos a szektor innovációs készségeinek javítása

Szavazatok száma és mezőny:

6 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

15. **Javaslat címe:** Támogatási időszak újratervezése

Összevont javaslatok száma és címe:

2 javaslat is érkezett ebben a témában a javaslattételi időszakban

NEA támogatási időszakának naptári évhez igazítása + A pályázati menetrend kiszámíthatóbbá tétele

Általános témája és tartalma:

A javaslat a NEA támogatási időszakát a naptári évhez (január 1. – december 31.) igazítaná. Ez megszüntetné a könyvelési és áthúzódási nehézségeket, emellett garantálná, hogy a szervezetek már év elején ismerjék a kereteiket, így a tavaszi és nyári programjaikhoz időben rendelkezésre álljanak a források.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Az értékelés teljes mértékben támogatja a javaslatot, hangsúlyozva, hogy a támogatási időszak naptári évhez igazítása érdemi többletforrás bevonása nélkül, pusztán adminisztratív egyszerűsítéssel javítaná a rendszer hatékonyságát.

A hozzászóló kiemeli, hogy a naptári évhez igazodó megvalósítás megszabadítaná a szervezeteket a két üzleti évet érintő időbeli elhatárolásoktól, a bonyolult elkülönített nyilvántartásoktól és a felesleges könyvelési többletköltségektől. Ez a gyakorlatias lépés – amelyet a civil könyvelők is kifejezetten támogatnak – jelentős kapacitást szabadítana fel, különösen a kisebb szervezeteknél.

Szavazatok száma és mezőny:

0 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-leggyengébb mezőny

16. **Javaslat címe:** Közfeladat-ellátásba való bekapcsolódás támogatása

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat egy közfeladat-ellátási közvetítő struktúra létrehozását szorgalmazza, amely összekapcsolná a közintézményeket a civil szolgáltatókkal, és szakmai felkészítéssel segítené a szerződéskötéseket. A kezdeményezés lényege a finanszírozás kettéválasztása: a tartós közszolgáltatást végző civil szervezetek kiszámítható szerződéses keretből működnének, így nem a szűkös pályázati forrásokért versenyeznének a klasszikus közösségépítő és érdekképviseleti tevékenységet végző egyesületekkel.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Nem érkeztek visszajelzések a javaslatra

Szavazatok száma és mezőny:

3 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-közepes mezőny

17. **Javaslat címe:** A nemzetiségi pályázati rendszer átalakítása

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat szerint az országos nemzetiségi önkormányzatok kulturális projektjeit a normatív támogatásukba kellene beépíteni, hogy a szűkös pályázati keret a helyi és civil szervezeteknél maradjon, miközben az interetnikus ernyőszervezeteket újra be kell vonni. A fiktív szervezetek kiszűrése és az egyházi együttműködések erőltetett prioritásának megszüntetése mellett elengedhetetlen a jelenlegi 1,3 milliárdos keretösszeg emelése, a beadható pályázatok számának maximálása, valamint a minisztériumi felülbírálatoktól mentes, számonkérhető döntéshozatal és az elszámolások további egyszerűsítése.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Nem érkeztek visszajelzések a javaslatra

Szavazatok száma és mezőny:

0 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-leggyengébb mezőny

18. **Javaslat címe:** Decentralizált döntéshozatali rendszert!

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A források elosztásának földrajzilag, közigazgatásilag decentralizált elosztásához ad ötleteket a javaslat.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Egy hozzászólás érkezett. Az értékelés egyetért a budapesti túlsúly mérséklésével és a területi különbségek csökkentésével, de elveti a nehézkes regionális kollégiumi rendszer visszaállítását.

A hozzászóló szerint a földrajzi kiegyenlítés a döntéshozó testületek többszörözése nélkül is hatékonyan elérhető: egyrészt objektív mutatók alapján rögzített területi keretekkel és a hátrányos helyzetű térségek előnyben részesítésével, másrészt megfelelő helyismerettel rendelkező szakértői bírálók bevonásával. Így a területi igazságosság és a helyi sajátosságok érvényesítése nem váltja fel, hanem kiegészíti az egységes országos szakmai bírálatot.

Szavazatok száma és mezőny:

12 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-legerősebb mezőny

19. **Javaslat címe:** Normatív finanszírozás stratégiai célok mentén

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a támogatások jelentős részét normatív, eredményalapú finanszírozássá alakítaná, összekötve azt a kormányzati civil stratégia céljaival. Az egyedi pályázati verseny helyett előre rögzített mutatók és egységköltségek alapján nyújtott támogatás kiszámíthatóbb működést, egyszerűbb adminisztrációt, valamint a teljesítmények és fajlagos költségek objektív mérését tenné lehetővé.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Nem érkeztek visszajelzések a javaslatra

Szavazatok száma és mezőny:

5 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

20. **Javaslat címe:** A pályázatok teljes nyilvánossága

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a teljes pályázati folyamat nyilvánosságát szorgalmazza: a bírálati szabályok mellett a beadott pályázatoknak, a megvalósításnak és az elszámolásoknak is átláthatónak kell lenniük. Ez a transzparencia nemcsak a közpénzek ellenőrizhetőségét és a visszaélések megelőzését biztosítaná, hanem elősegítené a jó gyakorlatok megosztását, a szervezetközi együttműködéseket, valamint növelné a civil szektor társadalmi hitelességét.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A kommentek között jobban tisztázódik a feltöltő javaslata. A javaslat a pályázati életciklus teljes, gépi feldolgozásra alkalmas (Open Data) nyilvánosságát szorgalmazza, amely a döntéshozataltól a beadott pályázatokon át a beszámolókig minden szakaszra kiterjedne.

A transzparencia a közpénzek átlátható és számonkérhető felhasználásán túl a döntéshozók érdemi felelősségre vonhatóságát is biztosítaná, hiszen láthatóvá tenné a teljes pályázati mezőnyt. A rendszer nem csupán ellenőrzési eszköz, hanem civil tudásbázis és finanszírozási piactér: elősegíti a szervezetközi tanulást, a jó gyakorlatok terjedését és a párhuzamosságok kiszűrését, miközben a piaci vagy magándonorok számára is láthatóvá teszi a támogatásra érdemes projektötleteket (akár az elutasítottak között is). A strukturált, kereshető és AI-elemzésre is alkalmas adatbázis megteremtése technológiailag egyszerűen megvalósítható, és érdemi szemléletváltást hozna a szektorban.

Szavazatok száma és mezőny:

6 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

21. **Javaslat címe:** A szakmai beszámolók alulértékelése

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a szakmai beszámoló szerepének alapvető átértékelését szorgalmazza: a pénzügyi szabályosság ellenőrzésén túl a tényleges szakmai teljesítmény és társadalmi hatás érdemi mérőeszközévé tenné azt.

Jelenleg a rendszer főként a számlák szabályosságára fókuszál, miközben nem jutalmazza a kiemelkedő megvalósítást, így a korábbi teljesítmény nem jelent előnyt a következő pályázatnál. A javaslat szerint a szakmai beszámolónak önálló értékelési súlyt kell kapnia, és a bizonyítható eredményeket közvetlenül be kell csatornázni a következő támogatási ciklus bírálatába. Az így létrejövő láncolat (*jó pályázat → jó megvalósítás → bizonyítható eredmény → erős beszámoló → előny a következő körben*) valódi ösztönzést teremtene a minőségre, a mérhető társadalmi hatásra és a felelős forrásfelhasználásra.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A visszajelzések egyöntetűen támogatják a szakmai beszámoló érdemi felértékelését és a korábbi eredmények következő támogatási ciklusba való beépítését. A szakértői konszenzus szerint a beszámolókat nem szabad formálissá tenni vagy nyilatkozattal kiváltani, hanem akár egyenként, akár összegezve nyilvánossá kell tenni őket a szektorszintű tanulás és a társadalmi hatásmérés érdekében. Emellett kiemelt szempont, hogy a rendszer ne szépített sikerjelentéseket várjon el, hanem ösztönözze a bátor kísérletezést és a hibákból való őszinte tanulást anélkül, hogy a kockázatvállalás büntetést vonna maga után. Végül a hatásmérést a támogatás méretéhez és jellegéhez kell igazítani a kis szervezetek túlterhelésének elkerülésére, miközben az előzménnyel még nem rendelkező, kezdő pályázók számára is garantálni kell az egyenlő esélyeket.

Szavazatok száma és mezőny:

5 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

Javaslatok a pénzügyi forrásokon túli szakmai támogatás témához

22. **Javaslat címe:** Szakmai támogatás oktatási programokhoz

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A koncepció célja, hogy a támogatási alap ne csak a projektek megvalósítását, hanem a civil szervezetek pedagógiai felkészítését is finanszírozza, amikor iskolai vagy ifjúsági környezetbe lépnek. A javasolt program képzésekkel, korosztályos módszertani támogatással, óratervek kidolgozásával, szakmai mentorálással és éles kipróbálási (pilot) lehetőségekkel segítené a szervezeteket. Ez a visszacsatolásra és értékelésre épülő fejlesztési folyamat biztosítaná, hogy a fontos társadalmi témák korosztályilag megfelelő, biztonságos és valódi tanulási élményt nyújtó módon

jelenjenek meg az oktatásban, miközben a civil szereplők is tisztábban látják saját kompetenciahatáraikat.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

Nem érkeztek visszajelzések a javaslatra

Szavazatok száma és mezőny:

5 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

23. **Javaslat címe:** Szervezeti megújulás és fiatalok bevonása

Összevont javaslatok száma és címe: önálló javaslat

Általános témája és tartalma:

A javaslat a civil szervezetek generációs megújulását célozza egy komplex, fiatalokat bevonó fejlesztési programmal.

A kezdeményezés lényege: egyszeri képzések helyett ifjúsági szakemberek és fiatalok bevonásával nyújt belső diagnózist, mentori kísérést, közös pilot-projekteket és módszertani támogatást. Ez segíti a szervezeteket abban, hogy önreflexióval átalakítsák belső működésüket, és a fiatalokat ne csak bevonják, hanem valódi döntéshozó partnerként integrálják.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A visszajelzések támogatják az ifjúságbevonási és megújulási folyamat módszertani céljait, de a finanszírozás, a célcsoport és a megvalósítás terén egyéb megoldásokat javasolnak. A szakértők szerint a Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) horizontális szerepét meg kell őrizni, így szektorális ágazati pályázatok helyett egy rugalmas szervezetfejlesztési utalvány bevezetését javasolják, amelyből a szervezetek minősített szolgáltatásokat vehetnének igénybe. Emellett a fókuszt a kizárólagos fiatalításról érdemes kiterjeszteni a teljes generációváltásra, a középső generáció aktivizálására és a vezetői utánpótlásra, míg a megvalósítást önálló pályázati kategóriák helyett sokrétű szakmai támogatásokkal (mentoring, e-learning, tanácsadás, műhelyek) célszerű segíteni.

Szavazatok száma és mezőny:

5 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-erős mezőny

24. **Javaslat címe:** Civil láthatóság

Összevont javaslatok száma és címe:

2 javaslat is érkezett ebben a témában a javaslattételi időszakban

Nem ismernek minket! + Helyi civil szervezetek láthatóságának erősítése

Általános témája és tartalma:

A javaslatok a civil szektor súlyos láthatósági és társadalmi kapcsolódási hiányát címezik meg, hangsúlyozva, hogy a civilek értékes munkája ma gyakran rejtve marad a nyilvánosság, a lehetséges támogatók és a döntéshozók előtt. Az egyik javaslat egy állami szerepvállalással induló, dedikált **„Civilek közelről" program** létrehozását szorgalmazza, amely célzott forrásokkal erősítené a szektor társadalmi jelenlétét. A másik javaslatban kiemelt elem a **lokális és nemzetiségi jelenlét erősítése**.

Értékelés és kommentekben felmerült dilemmák, kiegészítések, megerősítések:

A visszajelzések támogatják a láthatóság növelésének szándékát, de a felülről vezérelt kampányok helyett a szerves, alulról építkező és önkéntes alapú támogatást szorgalmazják. A szakértők hangsúlyozzák, hogy a hiteles lakossági jelenlét alapja a helyi közösségekbe való beépülés és az önkormányzati együttműködés, a láthatóság pedig nem válhat felülről kikényszerített pályázati kötelezettséggé. Az állam feladata nem a kommunikáció megkövetelése, hanem a választható segítségnyújtás képzések, mentori kísérés és közös tartalomgyártási lehetőségek formájában. Emellett a mély társadalmi beágyazódás kulcsaként jelenik meg az iskolai közösségi szolgálat fejlesztése is az egyik hozzászóló felvetésében, amely közvetlen élményen keresztül teremthet hosszú távú elköteleződést a fiatalokban.

Szavazatok száma és mezőny:

0 szavazatot kapott a szavazási szakaszban-leggyengébb mezőny

A javaslatok pontos szövegei

1. **Javaslat**

Együttműködés a civil sajtóval (is)

Fontos lenne, hogy az új elnevezéssel induló támogatási Alap a nyilvánosságban hitelesen megjelenjen. Ennek érdekében foglalkoznia kell a sajtó kapcsolatokkal, együttműködni azok szerkesztőségével, különösen a civil szakma szempontjából jelentős folyóiratokkal, oldalakkal, pl. Civil Szemle, Önkéntes Szemle, nonprofit.hu

Az együttműködések nem egyszerűen sajtóközlemények megküldését jelentenék, hanem teret adnának az Alap sikertörténeteinek, az Alap eredményeinek feldolgozását jelentő tanulmányoknak is. Amennyiben az Alap támogat civil szektort, önszerveződéseket, önkénteseket érintő kutatásokat, akkor azok publikálásának költségeihez is hozzájárulhatna. Cserében, ha például kutatások miatt szükség van - egyedi mérlegelés alapján - az Alap a nála regisztrált szervezeteknek tájékoztatást adna arról, ha például indul egy felmérés.

Ugyan a "kik legyenek támogatott szervezetek" kérdés nem ide tartozik, de célszerű lenne, ha az ilyen civil szakmai folyóiratok, és egyéb publikációk megjelenéséhez anyagi támogatást nyújtana az Alap a fentiekkel összefüggésben.

Építse a civil szektor brandjét

Abból indulok ki, hogy az új alap kiváló helyzetben lesz ahhoz, hogy építse a civil szektor brandjét, erősítse hitelességét és a felé áradó bizalmat a kormányzaton és az egész állami szektoron belül, a média világában. Kiváló példákat tud hozni jó projektekre, társadalmi értékteremtésre, fejlesztési ötleteket tud megfogalmazni.

Ezt a munkát ne a támogatásosztáson keresztül és ne a támogatási büdzsé terhére tegye és mindenképpen legyen (a többi tevékenységéhez) pici része a munkájának.

2. **Javaslat**

Megyei civil roadshowkon jó gyakorlatok bemutatása

Javaslom a Minisztérium által szervezett országos megyei szintű civil tájékoztató roadshow-rendszer megtartását, de kiegészítését.

A rendezvényeken a pályázati tájékoztatás mellett kapjanak bemutatkozási lehetőséget az előző év támogatott szervezetei közül azok, amelyek kiemelkedő szakmai programot, innovatív kezdeményezést vagy példaértékű közösségi tevékenységet valósítottak meg.

A jó gyakorlatok bemutatása több célt szolgálna egyszerre: lehetőséget biztosítana a civil szervezetek közötti tudásátadásra, növelné a sikeres helyi kezdeményezések társadalmi ismertségét, valamint kézzelfogható példákon keresztül mutatná be a NEA támogatások társadalmi hasznosulását.

A bemutatkozási lehetőség egyben szakmai és erkölcsi elismerést jelentene a magas színvonalon teljesítő szervezetek számára, és további ösztönzést teremtene a támogatott programok minőségi megvalósítására.

Pályázat az ÚjNEA :) támogató funkciókra

Eddig évente egy-két pályázati ismertető volt megyénként, a kormányzat haknizott, a helyi CIC-ek szervezték - sok megyében erős politikai hónaljszaga volt. Ugyanakkor a pályázatok megírásában, de leginkább az elszámolásban-kivitelezésben is nagy

igény lenne a segítő szervezetekre, minél távolabb megyünk a megyeszékhelyektől. Jelentkezik tehát

- a pályázatok bemutatásának-népszerűsítésének feladata,
- a pályázatok megírásában segítség,
- a pályázatok kivitelezésében, végrehajtásában segítség
- a pályázatok elszámolása
- utánkövetés, monitoring, kutatás-fejlesztés

Ezeket a funkciókat liberalizálni kellene, pályázni lehessen az pályázókat támogató funkciók elvégzésére, erre legyen "keret a keretben", a szolgáltatásokkal járó költségekre, képzésre, eszközre. Lehet hogy a Civil Központok automatikusan részt vehetnek benne - bár ez is lehetne választható, miért ne pályázzanak ők is? De lehessen pályázni kisebb településen, járási központokban, kistelepüléseken is, egy-egy vagy több feladatra. Az új rendszernek nagyon jól állna egy ilyen szabadelvű önmenedzsment és brandelés.

3. Javaslat

A NEA kapcsolódása a jogalkotáshoz

A pályázati és az egyéb számviteli kötelezettségek nem mindig érnek össze. A NEA-nak van hatása a pályázó szervezetek működési, gazdálkodási és számviteli fegyelmére. A beszámolási kötelezettségek teljesítése pl. egyértelműen javult amiatt, hogy a NEA a számviteli beszámoló letétbe helyezéshez köti a pályázat befogadását. A nyilvántartási adatokra is jobban figyelnek a szervezetek, amióta a NEA birosag.hu oldal alapján ellenőrzi az képviseleti jogosultságot. Ugyanakkor jó lenne, ha a pályázati gyakorlat során kiforrott elemek a jogalkotásra is visszahatnának. A NEA partnersége erősödne pl. Pénzügyminisztériummal, az Igazságügyi Minisztériummal, az Országgyűlés szakbizottságaival.

Példa: 1. javaslat – A működési költségek egységes fogalmának meghatározása

Célszerű lenne jogszabályban egységesen meghatározni a civil szervezetek működési költségeinek fogalmát és fő költségcsoportjait.

Az egységes szabályozásnak olyan általános keretet kellene biztosítania, amely egyaránt alkalmazható:

· a Nemzeti Együttműködési Alap működési támogatásainál;

· az SZJA 1%-os felajánlások felhasználásának megítélésénél;

· valamint lehetőség szerint más, civil szervezeteknek nyújtott költségvetési támogatások esetében is.

A jogszabályban meghatározott működési költség fogalom mellett az egyes támogatási programok csak akkor alkalmazzanak eltérő vagy szűkebb szabályokat, ha azt az adott támogatási cél sajátosságai kifejezetten indokolják.

Az egységes fogalom kialakítása csökkentené annak kockázatát, hogy ugyanazon kiadás az egyik támogatási rendszerben működési költségnek, egy másik rendszerben viszont eltérő tartalmú vagy nem elszámolható költségnek minősüljön.

Példa 2. javaslat – Egységes civil szervezeti kiegészítő melléklet kialakítása

A Civil törvény és a 479/2016. Korm. rendelet eltérő tartalmakat ír elő a kettős könyvvitelt vezető szervezetek számára kiegészítő melléklet tartalmát illetően. Jó lenne egyetlen jogszabályban rögzíteni, hogy nonprofit módon működő és a forgalmi értéket sem képviselő civil szervezetek esetében mit tartalmazzon a kiegészítő melléklet. Egyébként is indokolt lenne a kiegészítő melléklet tartalmi követelményeinek meghatározása ezt lehetne összekötni a NEA beszámolók tartalmával.

A cél az lenne, hogy kiegészítő melléklet néhány egyszerű kérdésre adjon választ: Mit csinált a szervezet? Milyen fontosabb forrásokat használt fel? Mire fordította ezeket? Mi lett ennek az eredménye?

Ezek az információk egyúttal alapot adhatnának ahhoz is, hogy a támogatási rendszerek – így a NEA – szakmai beszámolói lehetőség szerint ugyanezekre a fogalmakra és adat körökre épüljenek. Így a szervezeteknek ugyanazt az információt nem kellene többféle formában és több alkalommal előállítaniuk.

4. Javaslat

Közös civil szolgáltató központok

A civil szervezetek jelentős részének ugyanazokra a működési háttérszolgáltatásokra van szüksége, miközben külön-külön gyakran nincs elegendő kapacitásuk vagy forrásuk ezek megfelelő színvonalú biztosítására. Az alap támogassa olyan civil közös szolgáltató központok létrehozását és működését, amelyek kedvezményesen vagy támogatott formában biztosítanak például könyvelési, pénzügyi, HR-, jogi, informatikai, adatvédelmi, sajtó- és kommunikációs szolgáltatásokat civil szervezetek számára.

A rendszerhez kapcsolódhatna szolgáltatási vagy fejlesztési utalvány is: a szervezetek meghatározott keretből maguk választhatnák ki, hogy mely háttérszolgáltatásra vagy fejlesztésre van leginkább szükségük. Az utalvány felhasználható lenne például ügyfél- és támogatói adatbázis bevezetésére, automatizációra, mesterséges intelligencia alkalmazására, kiberbiztonságra, digitális adománygyűjtésre, honlapfejlesztésre vagy szervezetfejlesztésre. Így az alap nem

egységes szolgáltatást kínálna mindenkinek, hanem a szervezetek saját szükségleteikhez igazodó segítséget vehetnének igénybe.

5. **Javaslat**

Önkiszolgáló Civil Közösségi Iroda létrehozása

Az irodával nem rendelkező civil egyesületek számára létesüljenek közösségi civil irodák, melynek időszakos (heti egyszeri 8 óra, vagy havi egyszeri 8 óra...stb.) használatára lehetne pályázni. Ezzel ki lehetne váltani az irodabérletet mint működési költséget, melyre nincs is állandóan szüksége egyes civil szervezeteknek.

6. **Javaslat**

Hálózati működés támogatása

Lehet nemzetközi és belföldi is: egy jó (jól funkcionáló) hálózat működése is pénzbe kerül, a legtöbb ilyen hálózat külföldi pénzekből tudott működni régebben, az elmúlt években pedig leginkább nem működött.

Támogathatja-e az új állami alap a HÁLÓZATOK MŰKÖDÉSÉT, akár tagonként, vagy fenntartó tagként-konzorciumként pályázva? Ehhez csak magyarországi vagy több országban működő hálózat is pályázhasson (pl. a magyar tagokkal)? A lényeg, hogy ez nem projekt-támogatás (az eddig is megvolt szervezetbe bújtatva), jó lenne hálózatként működésre pályázni végre, ezzel az állam is elismerheti a hálózatok munkáját.

Feltétel lehetne például a magas szintű közhasznúság, állami-önkormányzati feladat ellátása - de nem kizárólagosan. Ebből következik a különleges státusz is, mennyire legyen elkülönítve a hálózati működés finanszírozása a szervezeti alapoktól? Hogyan bíráljon el ilyen pályázatokat az új rendszer?

Jó példa (sic :) a CIC-hálózat állami finanszírozása, hasonlót többet is lehetne indítani-folytatni, kevesebb politikával, de több szakmaisággal - úgy gondolom, nem csak egy ilyen hálózatra lenne igény a szektorban.

7. **Javaslat**

Továbbosztás (regranting)?

Adjon-e támogatást az új központi alap továbbosztásra (angolul re-granting)?

Ez más témához is kapcsolódhat (pl. a támogatási struktúrákhoz), de most ide írom: Úgy gondolom, hogy bizonyos civil szervezeteket (pl. a kicsiket, újakat, nagyon különleges helyzetben levőket) ÉS a be nem jegyzett csoportokat könnyebben elér egy támogatásosztással foglalkozó alapítvány, mint egy központi állami alap. Azért, mert az alap nagy mennyiségben (éves 2000-3000 támogatás) oszt támogatást és ezért nem könnyen tud különleges elbánást adni azoknak az egyébként értékes munkát végző entitásoknak, akiknek erre szükségük van a jó munkavégzéshez. Ezért a támogatásközvetítő alapítvány kapna egy nagyobb összegű támogatást (mondjuk 50 millió forintot), amelyet tovább osztana úgy, hogy komoly szakmai tartalmat tenne hozzá (nem tréninget!). MIt gondoltok erről?

8. Javaslat

Nagyobb volumenű működési támogatások

Fontos lenne elmozdulni az egy éves támogatási ciklusokból és kiszámíthatóbb, a nagyobb szervezetek számára is értelmezhető nagyságú (min 5 millió/év) működési támogatást nyújtani középtávon (2-3 év). Hogy ne alakulhasson ki, hogy valaki ebből él, biztosan szabályozni kell, hogy milyen sűrűn juthat ehhez hozzá egy szervezet, mondjuk ha kap 3 évig, akkor utána a következő 3ban ilyet nem kaphat (vagy hasonló).

Legyenek működési támogatások

Az új állami alap nyújtson működési támogatásokat. Ez azt jelenti, hogy a szervezet a pályázatában azt fejtse ki, hogy a küldetésében meghatározott célok eléréséért mit fog tenni az adott időszakban és a kapott támogatást ezekért a célokért szabadon, azaz belátása szerinti költségekre, költhesse el. Tehát költheti személyi költségekre és más, egyébként nehezen előteremthető költségekre (pl. irodabérlet, könyvelő). Ezzel megteremthető az a stabil anyagi bázis, ami biztosíthatja a kiszámítható kereteket és lehetőséget ad projektek indítására.

Többéves támogatás a folyamatos helyi jelenléthez

Javasoljuk olyan többéves, kiszámítható támogatási konstrukciók kialakítását, amelyek nem kizárólag egy-egy projekt vagy esemény megvalósítását finanszírozzák, hanem lehetővé teszik a civil szervezetek folyamatos helyi jelenlétét és alapműködésének fenntartását is. Különösen a hátrányos helyzetű, vidéki közösségekkel dolgozó szervezetek esetében a valódi közösségi munka jelentős része két projekt vagy rendezvény között történik: kapcsolatépítés, utánkövetés, szükségletek feltárása, helyi koordináció és bizalomépítés formájában. Ezek nélkül az egyes projektek hosszú távú hatása korlátozott marad. A támogatási rendszer ezért ismerje el és finanszírozza a tartós helyi jelenlétet, valamint tegye elszámolhatóvá az ehhez kapcsolódó reális működési, személyi, utazási és terepi

költségeket.

Működési és szervezetfejlesztési támogatás, civil lottó

A szervezetek fenntartási költségeinek, az állandó munkavállalók bérének és a jogi/személyzeti háttér biztosításának finanszírozása (mivel pl. az intézmények, mint az iskolák vagy civil szervezetek működése sem mérhető tisztán projektekben...) Folyamat és nem "esemény finanszírozást" kell biztosítani.

CIVILLOTTÓ: a civil támogatási keret egy részéből pl 300 MFT -ot 3 milliós csomagokban 3 éves időszakra sorsolással nyerhessenek meg a sorsolásra akkreditációt szerzett szervezetek kulcsvállalások / indikátorok teljesítése mellett. Az akkreditált nyertes szervezet három évig nem kaphat támogatást ezen a felületen. vállalását nem előzi meg bírálat, a teljesítést időközi egyszerűsített beszámoló követi

Hosszútávú működés

Szükséges a helyi tevékenységek, illetve a szélesebb körű működés, valamint a partnerségek kialakítása, melyek ténylegesen alkalmasak a kitűzött tevékenységek és célok hatékony elvégzésére. Ez mércéje lehetne a támogatások, valamint a pályázatok elbírálásának is. A tervezhetőség több évre előre lenne szükséges -egyéb kockázatvállalás mellett is-, hogy a finanszírozási oldal adott legyen a célok eléréséhez. Így a tényleges és hatékony működés biztosított(abb) lenne.

9. Javaslat

Idősügynek legyen külön kerete, mint az ifjúságinak

Az idősügyben dolgozó civil egyesületeknek ne kelljen versenyeznie az ifjúsági programokat szervező egyesületekkel. Legyen külön kerete az idősügyi területen működő civil egyesületeknek.

10. Javaslat

Új országos kollégium létrehozása

Új Országos Társadalmi Vállalkozásfejlesztési Kollégium létrehozása

A javaslat célja és indokoltsága:

A Nemzeti Együttműködési Alap (NEA) megújításának egyik fontos eleme lehet egy olyan új, országos hatókörű kollégium létrehozása, amely kifejezetten a civil szervezetek által működtetett társadalmi vállalkozások fejlesztését és hosszú távú fenntarthatóságát támogatja.

A társadalmi vállalkozások a civil szektor sajátos és értékteremtő szereplői, amelyek működésük során egyszerre valósítanak meg társadalmi, közösségi és gazdasági célokat. Tevékenységükkel hozzájárulnak a szociális gazdaság erősítéséhez, a helyi gazdaság fejlődéséhez, a társadalmi felzárkózáshoz és a foglalkoztatási lehetőségek bővítéséhez.

Különösen fontos szerepet töltenek be a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok, így például a megváltozott munkaképességű személyek, a tartós álláskeresők, a közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra visszatérni kívánók és más sérülékeny társadalmi csoportok foglalkoztatásában.

E szervezetek nem kizárólag szociális vagy közösségi szolgáltatásokat nyújtanak, hanem piacképes termékeket állítanak elő, szolgáltatásokat fejlesztenek, munkahelyeket teremtenek, és gazdasági tevékenységük eredményét társadalmi céljaik megvalósítására, fejlesztésére fordítják.

Működésük és fejlődésük ugyanakkor olyan sajátos finanszírozási szükségletekkel jár, amelyekhez a hagyományos, jellemzően 12 hónapos támogatási időszakra épülő NEA-pályázati konstrukciók nem minden esetben tudnak megfelelően alkalmazkodni.

1. Önálló, országos hatókörű kollégium létrehozása

Javaslom, hogy a megújuló Nemzeti Együttműködési Alap keretében jöjjön létre az Országos Társadalmi Vállalkozásfejlesztési Kollégium, amelynek elsődleges feladata a civil szervezetek által működtetett társadalmi vállalkozások szakmai, szervezeti és gazdasági fejlesztésének támogatása.

2. Hosszabb támogatási időszak és magasabb támogatási összeggel

A társadalmi vállalkozások fejlesztése többéves tervezést, kiszámítható finanszírozást és folyamatos szakmai munkát igényel.

Ennek érdekében javaslom, hogy az új kollégium pályázati konstrukcióiban:

Akár 24- 36 hónapos támogatási időszak is elérhető legyen, eltérve a jelenlegi, jellemzően 12 hónapos NEA-támogatási gyakorlattól.

A megpályázható támogatási összegek igazodjanak a társadalmi vállalkozások fejlesztési és foglalkoztatási szükségleteihez, lehetővé téve a jelenlegi konstrukcióknál nagyobb volumenű projektek megvalósítását.

A támogatás ne kizárólag a szervezetek alapműködését, hanem a társadalmi vállalkozási tevékenység fejlesztését, innovációját és gazdasági fenntarthatóságát szolgálják.

A pályázati rendszer biztosítson lehetőséget többéves szakmai és pénzügyi tervezésre, valamint a fejlesztések eredményeinek mérésére.

A hosszabb támogatási időszak elősegítheti, hogy a szervezetek ne csupán rövid távú működési nehézségeiket kezeljék, hanem tartós gazdasági és társadalmi eredményeket érjenek el.

Az Országos Társadalmi Vállalkozásfejlesztési Kollégium létrehozása túlmutatna a civil szervezetek hagyományos támogatásán.

A konstrukció a szociális gazdaság fejlesztésének olyan eszközévé válhatna, amely egyszerre járul hozzá három kiemelt cél megvalósításához.

Társadalmi és közösségi jólét: A hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatásának bővítése, a társadalmi befogadás elősegítése, a helyi közösségek megerősítése és a lakossági szükségletekre épülő szolgáltatások fejlesztése.

Gazdasági fejlődés: Helyi munkahelyek megőrzése és létrehozása, piacképes termékek és szolgáltatások előállítása, a civil szervezetek gazdasági önállóságának erősítése, valamint a helyi és térségi gazdaság élénkítése.

Környezeti fenntarthatóság: A környezettudatos gazdálkodási megoldások, a helyi erőforrásokra épülő termelés, a körforgásos gazdaság és a fenntartható szolgáltatási modellek ösztönzése.

Összefoglalva: Az Országos Társadalmi Vállalkozásfejlesztési Kollégium létrehozása lehetőséget teremtene arra, hogy a Nemzeti Együttműködési Alap a civil szervezetek működésének támogatása mellett a szociális gazdaság fejlesztésének is meghatározó finanszírozási eszközévé váljon.

A javaslat központi célja, hogy a civil szervezetek által működtetett társadalmi vállalkozások ne csupán fennmaradásukhoz kapjanak támogatást, hanem hosszabb távon tervezhető, kiszámítható fejlesztési forrásokhoz jussanak, amelyek segítségével munkahelyeket őrizhetnek meg, új foglalkoztatási lehetőségeket teremthetnek, innovatív szolgáltatásokat fejleszthetnek, és tartós társadalmi értéket hozhatnak létre.

Ez a támogatási szemlélet a civil szektort nem pusztán támogatásra szoruló szereplőként, hanem a közösségi jólét, a társadalmi felzárkózás, a gazdasági fejlődés és a fenntarthatóság aktív alakítójaként ismerhetné el.

11. Javaslat

A szervezetek társadalmi és online láthatósága

Tekintettel arra, hogy a NEA keretében biztosított támogatások közpénzből származnak, indokoltnak tartom a támogatás felhasználásának és társadalmi hasznosulásának szélesebb körű nyilvánosságát.

Javaslom ezért, hogy a támogatásban részesülő civil szervezetek rendelkezzenek olyan nyilvánosan hozzáférhető online felülettel – lehetőség szerint saját honlappal, ennek hiányában legalább megfelelő közösségimédia-felülettel pl. facebook felülettel –, amelyen a szervezet tevékenysége és a támogatott program megvalósítása nyomon követhető.

Az elszámolás részeként a támogatott szervezet adja meg a honlap vagy közösségi oldal elérhetőségét, illetve tegye közzé a támogatott programhoz kapcsolódó alapvető információkat és eredményeket. Lásd, Roma- Nemz- Cisz pályázatok esetén.

A követelmény célja nem további adminisztratív teher létrehozása, hanem a közpénzekből megvalósuló civil tevékenységek társadalmi láthatóságának és átláthatóságának növelése.

12. Javaslat

A szakmai pályázatok tartalmi követelményei

Javaslom, hogy a szakmai programokra irányuló pályázatok esetében részletesebben kelljen bemutatni a tervezett program konkrét szakmai tartalmát a pályázónak.

Szakmai tanulmányutak esetében például kötelező elemként jelenjen meg a program részletes tematikája, amelyet csatolni kelljen a NIR felületre, célja, várható szakmai eredménye, valamint az együttműködő partner megnevezése. Partneri együttműködésre épülő program esetén a pályázathoz kerüljön csatolásra együttműködési megállapodás vagy szándéknyilatkozat.

A szigorúbb szakmai követelmények segítségével egyértelműbben elválaszthatók lennének a valódi szakmai programok azoktól a pályázatoktól, amelyek tartalmukat tekintve elsősorban működési jellegűek, vagy tanulmányútként bemutatott kirándulások, de egy-egy betervezett program miatt szakmai pályázatként kerülnek benyújtásra.

13. Javaslat

Kutatási és hatásmérési tevékenységek támogatása

A civil szervezetek fontos társadalmi problémákra reagálnak, de nincs elegendő kapacitásuk és forrásuk arra, hogy tevékenységeiket alapos helyzetfeltárásra, szükségletfelmérésre vagy az érintettek bevonásával zajló kutatási folyamatokra építsék. Ennek hiányában a programtervezés gyakran tapasztalati alapon történik,

ami értékes, de nem mindig elegendő a hosszú távon hatékony és célzott beavatkozások kialakításához.

Javaslat: A támogatási alap biztosítson forrást és szakmai támogatást a civil szervezetek kutatási alapú szakmai tervezéséhez.

Ez magában foglalhatná a helyzetfeltárásokat, szükségletfelméréseket, részvételi kutatásokat, célcsoportokkal folytatott konzultációkat, valamint a már megvalósult programok tapasztalatainak elemzését. Különösen fontos lenne támogatni azokat a részvételi jellegű kutatási folyamatokat, amelyekben az érintettek nemcsak adatközlőként, hanem a problémák értelmezésének és a megoldások tervezésének aktív szereplőiként vesznek részt.

Lehetséges elemek:

- helyzetfeltárás és szükségletfelmérés támogatása;
- részvételi kutatási folyamatok finanszírozása;
- célcsoportokkal, helyi közösségekkel vagy érintetti csoportokkal folytatott konzultációk;
- kutatásmódszertani tanácsadás civil szervezeteknek;
- a kutatási eredmények beépítése a szakmai programtervezésbe és a támogatási kérelmek előkészítésébe;
- jógyakorlatok, és módszertani támogatás - mint programelem - beépítése a civil szervezeteknek szóló konferenciák és más rendezvények programjába.

14. Javaslat

Innovációs és kísérleti pályázati kategória

Jöjjön létre egy kisléptékű, alacsony adminisztrációjú innovációs / kísérletezési támogatási keret civil szervezetek számára.

A keret célja az legyen, hogy a szervezetek kisebb összegű, rugalmas támogatást kapjanak új megoldások tesztelésére, majd a tapasztalatok értékelésére és működésükbe/tevékenységeikbe való beépítésére. A hangsúly ne kizárólag az előre vállalt eredmények teljesítésén legyen, hanem azon is, hogy a szervezet mit próbált ki, mi működött, mi nem, és mit tanult a folyamatból.

A keret lehetséges elemei

- kis összegű, gyorsan elérhető támogatás új ötletek kipróbálására;

- egyszerűsített pályázati és beszámolási rendszer;
- rövid szakmai reflexió a kipróbálás tapasztalatairól;
- új bevonási, kommunikációs, partnerségi vagy szolgáltatási formák tesztelése;
- opcionális mentorálás / szakmai konzultáció a folyamat során;
- a tanulságok megosztása más civil szervezetekkel.

Fontos lenne, hogy ez a támogatási forma ne büntesse azt, ha egy kísérlet nem hozza az előzetesen várt eredményt, amennyiben a szervezet képes belőle szakmai tanulságokat levonni és a tanulságokat mások számára is hozzáférhetővé tenni.

15. Javaslat

NEA támogatási időszakának naptári évhez igazítása

Javaslom, hogy a NEA pályázatok projekt- és megvalósítási időszaka a jelenlegi, jellemzően április 1-jétől a következő év március 31-éig tartó időszak helyett január 1-jétől december 31-éig, azaz a naptári évhez igazodva kerüljön meghatározásra.

A módosítás jelentősen egyszerűsítené a civil szervezetek pénzügyi adminisztrációját és könyvelését. Csökkentené az évek közötti áthúzódó támogatások kezeléséből, elkülönítéséből és elszámolásából eredő adminisztratív terheket, továbbá átláthatóbbá tenné az éves gazdálkodást és beszámolást. (a könyvelők külön üdvözölnék ezt az átállást).

A pályázati menetrend kiszámíthatóbbá tétele

Javaslom egy egységes, előre tervezhető éves NEA pályázati menetrend kialakítását az alábbi ütemezés szerint:

- augusztus: a pályázati felhívások megjelentetése,
- szeptember: a pályázatok benyújtási határideje, a 30 napos felkészülési és benyújtási idő biztosításával,
- október: formai ellenőrzés és – ahol arra szükség van – hiánypótlás,
- november: a pályázatok szakmai értékelése és bírálata,
- december: a pályázók értesítése a döntésről, valamint a támogatási jogviszonyhoz szükséges szerződéskötési folyamatok megkezdése, támogatások kiutalása.
- Január 1.: a támogatási időszak kezdete.

A rendszer előnye, hogy a civil szervezetek már az adott támogatási év kezdete előtt ismernék a pályázat eredményét, így szakmai programjaikat, éves költségvetésüket és működésüket lényegesen kiszámíthatóbban tudnák megtervezni. Pl. a májusban megvalósuló falunapok, június- augusztusban megrendezésre kerülő táborok megvalósításához már rendelkezésre állnának a támogatások összege.

16. Javaslat

Közfeladat-ellátásba való bekapcsolódás támogatása

Jöjjön létre olyan támogatási és közvetítő struktúra, amely segíti a civil szervezeteket abban, hogy állami, önkormányzati és más közintézményekkel közfeladat-ellátási, illetve szolgáltatási szerződéseket kössenek. A rendszer gyűjtse és tegye átláthatóvá az ilyen lehetőségeket, kapcsolja össze a közfeladatok megrendelőit a megfelelő civil szolgáltatókkal, valamint szakmai, jogi és kapacitásfejlesztési támogatással segítse a szervezeteket a szerződéses működésre való felkészülésben.

Számos fejlett országban a közfeladatokat ellátó nonprofit szervezetek fenntarthatóságának fontos eleme a közszférával kötött szolgáltatási szerződés. Ez kiszámíthatóbb működést biztosíthat, miközben teret adhat az innovatív, rugalmasabb civil megoldásoknak is.

Fontos lenne egyúttal világosabban szétválasztani a civil szektor különböző funkcióinak finanszírozását. A közfeladatot vagy közszolgáltatást tartósan ellátó szervezetek működését elsősorban szerződéses finanszírozásra érdemes építeni, míg a közösségépítő, érdekképviseleti, jogvédő, innovációs vagy más klasszikus civil tevékenységeket pályázati és független civil támogatási rendszereknek kellene finanszírozniuk. Így a közszolgáltatást végző szervezeteknek nem ugyanazokért a korlátozott civil forrásokért kellene versenyezniük azokkal a szervezetekkel, amelyek egészen más társadalmi funkciót töltenek be.

17. Javaslat

A nemzetiségi pályázati rendszer átalakítása

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1.sz. melléklete 13 nemzetiséget sorol fel, azok között semmilyen módon nem tesz különbséget. Ebből, valamint az egyenlő bánásmód követelményéből is az következik, hogy az egyes nemzetiséget nem lehet egymástól eltérően kezelni. A kormányváltást követően mind a 13 nemzetiség ügyei a Társadalmi Kapcsolatokért és Kultúráért felelős minisztériumhoz kerültek. Ebből következően a pályázati eljárást mind a 13 nemzetiségre vonatkozóan egységesíteni szükséges.

A nemzetiségek országgyűlési képviseletének bevezetése óta a pályázók köréből kikerültek az interetnikus szervezetek. Ez azért probléma, mert vannak olyan nagy projektek, amelyek megvalósításában kompetensebbek lehetnek az ernyőszervezetek. Pl. több nemzetiséget érintő konferenciák, kulturális rendezvények, kiállítások, vagy regionális szintű gyermektáborok. Át kell gondolni, hogy interetnikus szervezetek milyen feltétellel nyújthassanak be pályázatokat.

2019 óta már egyházi szervezetek is indulhatnak nemzetiségi pályázatokon. Fontos kimondani, hogy az egyházak természetes partnerei lehetnek a nemzetiségi szervezeteknek, de a tevékenységük hitéleti jellegű, akkor is, ha nemzetiségi nyelvű. Felülvizsgálandó és meggondolandó, hogy az egyházi szervezetek hitéleti tevékenységükkel összefüggésben kerüljenek ki a pályázók köréből. Hitéleti tevékenység csak akkor legyen támogatott, ha annak a nemzetiségi vonatkozása egyértelmű. A teremtésvédelem semmiképpen sem ilyen.

A táboroztatási pályázatoknál előnyt élveznek az egyházakkal közösen megvalósított projektek. Legyen a pályázó szervezetek joga megválasztani, hogy milyen szervezettel közösen óhajtják a programjaikat megvalósítani. A prioritások meghatározása sérti a nemzetiségi szervezetek autonómiáját.

A pályázók között szerepelnek az országos nemzetiségi önkormányzatok is. Mivel ezek többnyire költségigényes nagy projekteket valósítanak meg, és tekintettel arra, hogy a pályázati keret az elmúlt 7 évben nem emelkedett, sőt kis mértékben csökkent, célszerű lenne az országos nemzetiségi önkormányzatok kulturális kezdeményezéseinek támogatását azok normatív támogatásába beépíteni, hogy a szűkös pályázati forrásból nagyobb mértékben részesülhessenek a helyi önkormányzatok és a civil szervezetek.

Több nemzetiségi szervezeti képviselő jelzi, hogy a pályázók között szerepelnek olyan szervezetek is, amelyek valós nemzetiségi tevékenysége nehezen bizonyítható. Elképzelhető, hogy a pályázói jogosultságot szigorúbb feltételekhez kellene kötni azzal a céllal, hogy csak olyan szervezetek pályázhassanak, amelyek valóban a nemzetiségi közösségeik érdekében tevékenykednek.

A pályázati keretek és kategóriák újragondolása

2026-ban 1,3 milliárd forint volt a teljes pályázati keret. Valamivel kevesebb, mint 2019-ben. Ezen az összegen közel 3.000 pályázat osztozott. Sokszor olyan kicsi az elnyert pályázati támogatás, hogy az az adminisztrációs vagy szervezési munka költségére sem elegendő. A keretösszegen emelni lenne szükséges. Szükség esetén növelhetné az elnyerhető támogatások összegét, ha a kulturális támogatást pályázónként nem 5, hanem 3 beadható pályázatban maximálnák.

A döntési mechanizmus teljes átalakítása

A titkosítások feloldásának és a görög nemzetiségi szószóló tényfeltáró munkájának köszönhetően megállapítható, hogy a nemzetiségi pályázatok legkritikusabb része a döntési mechanizmus átláthatatlansága volt, illetve a személyes, kormányzati vagy politikai szempontok túlburjánzása.

Nem voltak szakmai érvek, szakmai szempontok az albizottság javaslatainak felülbírálására. A Miniszterelnökség döbbenetesen nagy mértékben (2026-ban kb. 300 pályázat) nyúlt bele a támogatások megítélésébe, holott a feladata kizárólag a jóváhagyásra terjedt volna ki.

Kérdés, hogy van-e létjogosultsága két döntéselőkészítő bizottságnak. Fel kell vetni azt a kérdést is, hogy lehet-e helye a támogatási bizottságokban azoknak, akik a korábbi támogatási rendszerhez asszisztáltak, és hogy a nemzetiségi szószólóknak van-e bármilyen közük a támogatási összegek szétosztásához.

A döntési mechanizmust átláthatóvá, a kifogásemelést pedig lehetővé kell tenni.

Az elszámolás egyszerűsítése

A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. a megfelelő humán erőforrás hiányában, illetve a jelentős adminisztrációs túlterheltség miatt az elszámolás feltételein lazított. Az ésszerűsítés lehetőségeit érdemes lenne tovább gondolni.

18. Javaslat

Decentralizált döntéshozatali rendszert!

A rendelkezésre álló források egy jelentős részét (minimum 50-60%-át) ossza el az alap földrajzilag, közigazgatásilag decentralizáltan. Lehetne például régiónként (3 megyénként + Budapest), s minden régiónak legyen saját kuratóriuma, ahol a régiót jól ismerő szakemberek ülnek így az ő helyismeretük, tudásuk felhasználásval erősödne a szakmaiság, szubszidiaritás és az önrendelkezés és csökkenne Budapest (káros) túlsúlya a szektor fejlesztésében.

19. Javaslat

Normatív finanszírozás stratégiai célok mentén

Egy jól kialakított kormányzati civil stratégia céljaihoz és mérhető indikátoraihoz kapcsolódva a támogatások minél nagyobb részét érdemes lenne normatív jellegű finanszírozássá alakítani. Ahol egyértelműen meghatározható és mérhető, hogy egy szervezet milyen, a stratégiában rögzített társadalmi eredményhez járul hozzá, a támogatás előre meghatározott mutatók és egységköltségek alapján járhatna, nem pedig minden esetben egyedi pályázati verseny eredményeként. Ez egyszerűsítené a pályázást és az elszámolást, kiszámíthatóbbá tenné a finanszírozást, közvetlenül ösztönözné a stratégiai célok megvalósítását, és lehetőséget teremtene az

eredmények összehasonlítására, a fajlagos költségek és teljesítmények mérésére, valamint a jó gyakorlatok azonosítására.

20. Javaslat

A pályázatok teljes nyilvánossága

Az átláthatóság ne csak a pályázati eljárás szabályaira, a bírálókra és a döntésekre terjedjen ki, hanem – megfelelő adatvédelmi garanciák mellett – magukra a beadott pályázatokra, a támogatott programok megvalósítására és az elszámolásokra is. A nyilvánosság nemcsak a visszaélések megelőzését és a közpénzek felhasználásának ellenőrizhetőségét szolgálná, hanem a civil szektor egészének fejlődését is. Láthatóbbá válna, hogy mely szervezetek milyen problémákon dolgoznak, milyen módszereket alkalmaznak és milyen eredményeket érnek el; könnyebb lenne egymástól tanulni, együttműködő partnereket találni, elkerülni a párhuzamosságokat és megismerni a jól működő megoldásokat. A nyilvános pályázati és beszámolási rendszer egyben a civil szervezetek társadalmi ismertségét, hitelességét és a támogatások eredményességének értékelhetőségét is erősíthetné.

21. Javaslat

A szakmai beszámolók alulértékelése

A jelenlegi pályázati rendszerek egyik fontos hiányossága, hogy a szakmai beszámoló nem kap akkora jelentőséget, mint amekkora szerepe lehetne a támogatások hatékony és felelős felhasználásának megítélésében.

A támogatási folyamatban ma jellemzően nagyobb hangsúly kerül arra, hogy a szervezet a támogatási összeget szabályosan felhasználta-e, a számlák és egyéb pénzügyi dokumentumok rendben vannak-e. A szakmai beszámoló ezzel szemben sok esetben inkább adminisztratív kötelezettségként jelenik meg, és kevésbé válik a program tényleges eredményességének és társadalmi hatásának mérőeszközévé.

Pedig alapvető különbség van a pályázat és a szakmai beszámoló között.

A pályázat egy vállalás: azt mutatja meg, hogy a szervezet mit tervez megvalósítani a támogatás segítségével.

A szakmai beszámoló viszont már a teljesítés bizonyítéka: megmutatja, hogy mi valósult meg a tervekből, milyen eredményeket sikerült elérni, kikhez jutott el a program, milyen hatása volt, és hogyan használta fel a szervezet a rendelkezésére álló forrásokat.

Éppen ezért a szakmai beszámoló sokkal többet jelenthetne egyszerű adminisztratív dokumentumnál. Alkalmas lehetne arra, hogy a támogatói rendszer visszamérje a szervezet tényleges teljesítményét.

Jelenleg azonban a rendszer sok esetben nem tesz érdemi különbséget aközött, hogy egy szervezet éppen csak teljesítette a vállalt feladatokat, vagy kiemelkedő szakmai színvonalon, akár a tervezettnél is nagyobb eredménnyel és jól dokumentálható társadalmi hatással valósította meg a programját.

Ez azt eredményezi, hogy a következő pályázati körben a korábbi teljesítmény gyakran csak korlátozottan de leginkább sehogy sem jelenik meg. A magas színvonalú megvalósítás nem jelent előnyt a következő támogatás megszerzésében.

Ez pedig nem ösztönzi kellően a szervezeteket arra, hogy a minimumvállalások teljesítésén túl a minőségre, az eredményekre, a mérhető hatásra és a fenntarthatóságra törekedjenek.

Javaslat

A pályázati rendszer hatékonyabbá és igazságosabbá tehető lenne, ha a szakmai beszámoló önálló, érdemi értékelési súlyt kapna, és az előző támogatási időszak teljesítménye ténylegesen befolyásolná a következő finanszírozási lehetőségeket.

Ennek nem feltétlenül kellene automatikus vagy kizárólagos rendszernek lennie. A cél az lehetne, hogy a szakmai teljesítmény érdemi szempontként jelenjen meg a következő támogatási körbe való továbblépésben.

Egy többkörös támogatási rendszerben így létrejönne egy világos kapcsolat:

jó pályázat → jó megvalósítás → bizonyítható eredmények → erős szakmai beszámoló → nagyobb esély a további támogatásra.

Ez valódi ösztönzést teremtene a szervezetek számára. Nem csupán azért lenne fontos jól megvalósítani egy programot, hogy az adminisztratív és pénzügyi elszámolás rendben legyen, hanem azért is, mert a kimutatható szakmai teljesítmény értéket jelentene a következő támogatási ciklusban.

Ezzel a támogatási rendszer nemcsak azt vizsgálná, hogy a pénzt szabályosan elköltötték-e, hanem azt is, hogy mit sikerült létrehozni belőle.

Ez hosszabb távon javíthatná a pályázati rendszer hatékonyságát, átláthatóságát és eredményorientáltságát, miközben erősebb ösztönzést teremtene a valódi és kimutatható társadalmi érték létrehozására.

22. Javaslat

Szakmai támogatás oktatási programokhoz

Sok civil szervezet rendelkezik olyan értékes társadalmi, szakmai vagy közösségi tudással, tapasztalattal, amelyet szívesen adna át iskolákban, fiataloknak szóló

programokban vagy más oktatási helyzetekben. Ugyanakkor a témában való jártasság önmagában még nem garantálja, hogy a szervezet rendelkezik a megfelelő pedagógiai, módszertani és korosztályi ismeretekkel is.

Javaslat: A támogatási alap biztosítson szakmai támogatást civil szervezetek számára oktatási, érzékenyítő, szemléletformáló vagy iskolai környezetben is használható programok kidolgozásához.

A cél az legyen, hogy a civil szervezetek a saját témáikat életkorilag megfelelő, pedagógiailag megalapozott, biztonságos és részvételre építő módon tudják feldolgozni, miközben felismerik saját kompetenciáik határait, és szükség esetén képessé válnak szakértők bevonására, illetve a velük való együttműködésre.

A program lehetséges elemei:

- képzés az oktatási programok tervezésének alapjairól;
- korosztályi sajátosságok megismertetése (előadások, műhelyek, szakmai cikkek, publikációk);
- pedagógiai és nemformális tanulási módszertani támogatás;
- tanulási célok, foglalkozástervek és módszertani anyagok kidolgozásának támogatása;
- szakmai mentorálás a programtervek fejlesztéséhez;
- kipróbálási lehetőség iskolai vagy más ifjúsági környezetben;
- visszajelzési és fejlesztési folyamat pedagógusok, ifjúsági szakemberek és fiatalok bevonásával.

Ez a támogatási forma segíthetne abban, hogy a civil szervezetek ne csak fontos ügyeket vigyenek be oktatási helyzetekbe, hanem azokat valóban tanulási folyamattá tudják alakítani.

23. Javaslat

Szervezeti megújulás és fiatalok bevonása

Fő javaslat: A civil szervezetek fenntarthatóságát segítő, fiatalok bevonására és megújulásra fókuszáló szakmai támogatási program jöjjön létre.

A program célja az, hogy a civil szervezetek ne egyszeri képzésként kapjanak támogatást, hanem több elemből álló fejlesztési folyamatban vehessenek részt, amely segíti őket a fiatalok megértésében, bevonásában, megtartásában, saját működésük megújításában, valamint önreflexiós és önértékelési képességük

fejlesztésében. Mindez az érintett korosztály, valamint a fiatalokkal dolgozó, megfelelő hozzáértéssel és tapasztalattal rendelkező ifjúsági szakemberek támogató közreműködésével valósuljon meg.

A program lehetséges elemei:

szervezeti önreflexiós és diagnosztikai folyamat;

képzés az ifjúsági korosztályok sokféleségéről, a fiatalok társadalmi részvételéről, motivációiról és kommunikációjáról;

mentorálás vagy tanácsadás a fiatalok bevonására, párbeszédre és megtartására;

kis léptékű kipróbálási lehetőség, ahol a szervezetek fiatalokkal közösen tesztelhetnek új működési vagy bevonási formákat;

módszertani tudástár, jó példák és önértékelő eszközök.

Háttér: A civil szervezetek fenntarthatóságának egyik fontos, de gyakran kevésbé látható kérdése a szervezeti megújulás képessége. Sok szervezet tapasztalja, hogy nehezen éri el és tartja meg a fiatalokat, miközben a működésük, kommunikációjuk és belső döntéshozatali gyakorlataik sokszor nem adnak valódi belépési és részvételi lehetőséget számukra. Ezért nem elegendő önmagában azt vizsgálni, hogyan lehet „több fiatalt bevonni”; a szervezeteknek szakmai támogatásra van szükségük ahhoz is, hogy reflektálni tudjanak saját működésükre, és a fiatalokat partnerként kezelő, nyitottabb szervezeti gyakorlatokat alakítsanak ki.

24. Javaslat

Nem ismernek minket!

A magyar civil szektor társadalmi értéke és láthatósága nincs összhangban a tényleges szerepével. Egy 2025-ös országos kutatásban a megkérdezettek fele tudott konkrét civil szervezetet megnevezni, ezek is inkább országosan ismert, népszerű szervezetek voltak. Vagyis, a civil szervezetek láthatatlanul végeznek jelentős társadalmi munkát. Különösen igaz ez a kisebb, helyi és szakmai szervezetekre, amelyeknek gyakran se pénzük, se kapacitásuk, se megfelelő tudásuk vagy hajlandóságuk sincs arra, hogy marketinggel, kommunikációval, láthatósággal és disszeminációval foglalkozzanak.

Ez nem csak kommunikációs probléma. Ha nem tudnak rólunk, sokkal nehezebb önkénteseket, támogatókat, partnereket, szakmai együttműködéseket találni, és a civileknél felhalmozódott értékes tudás, tapasztalat sem jut el a döntéshozókhoz. Az emberek számára pedig nem látható, hogyan és miben tudnának kapcsolódni a civil szervezetekhez.

Javaslat

Induljon „Civilek közelről” program állami szerepvállalással, amelynek célja a civil társadalom és az emberek közötti kapcsolat erősítése. Az új állami civil alapból külön forrást vagy programot kell biztosítani a civil szervezetek társadalmi láthatóságának és kapcsolódásának erősítésére. Pl.:

- helyi civil napok és bemutatkozó események
- a civil szervezetek bemutatkozó felülete (akár a megújuló közmédiában)
- rövid, élményszerű videók, storytelling a civilekről és az általuk elért változásokról
- önkéntes piactér: hogyan és kihez tudok/akarok kapcsolódni
- konkrét társadalmi problémák bemutatása, melyeket döntően civilek oldanak meg
- képzések, tréningek civil szervezetek számára: hogyan tegyem magam láthatóvá?

Ez nem civil reklám, hanem annak tudatosítása a társadalomban, hogy a civil szervezetek olyan tudást, tapasztalatot, szolgáltatást, közösséget és társadalmi kontrollt teremtenek, amely az egész társadalom számára érték.
Fontos lenne azt a félreértést is eloszlatni, hogy a "nonprofit" nem ingyenességet jelent: a civil szervezetek munkája társadalmi érték.

Helyi civil szervezetek láthatóságának erősítése

Számos esetben a civil szervezetek számára „a helyi jelenlét” sokszor pusztán irodai jelenlétet jelent, nem valós, a helyi közösségben való aktív részvételt.

Szükséges emiatt a helyi össztársadalmi és nemzetiségi szervezetek láthatóságának erősítése, a döntésekbe való érdemi bevonása, valamint a közösségi terek használatának és a városi reprezentációnak a lehetőségének biztosítása. A nagyobb láthatóság nemcsak az adott közösség társadalmi elismertségét növelheti, hanem újabb együttműködéseket és támogatásokat is eredményezhet.

Egy közösség társadalmi jelenlétét nagymértékben meghatározza, hogy csupán alkalmi fellépőként jelenik-e meg, vagy valódi partnerként vehet - e részt a helyi kulturális élet és a közösségi terek alakításában.

Kiemelten fontos lenne a lokális nemzetiségi jelenlét és reprezentáció erősítése, valamint annak biztosítása, hogy a szervezetek valóban bekapcsolódhassanak a

települési és regionális döntések előkészítésébe, és ne csupán tanácskozási joggal rendelkező aktorként legyenek jelen.

A megfelelő láthatóság azért is fontos, mert erősítheti a közösség társadalmi és intézményi támogatottságát.